

KANADA IŠČE SVOJ OBRAZ

V mnogih govorih in razpravah o obstoju in pomenu Kanade kot samostojne države, ki so bile zlasti pogostne za časa javnih zasliševanj o dvojni kulturi ter debate o kanadski zastavi, so poudarili in skupine izražali tako nasprotno misli, da so večkrat ustvarjali vtis, da se ne izplača govoriti o Kanadi kot kakršni koli enoti, ker so razlike prevelike. Toda zdi se, da imajo prav oni, ki povdarjajo, da so bili v javnih debatah glasni pred vsem ekstremni elementi, ki nimajo dosti zaslome med prebivalstvom. Ze samo dejstvo, da Kanada obstoja kot država, ne da bi ji bilo treba hermetično zapreti meje in imeti policajca za vsakega prebivalca, je dovolj zgovorna priča, da ima velika večina pozitivni odnos do državne skupnosti.

V debati je bilo opaziti, da si mnogo ljudi še vedno ni na jasnem, kaj je mišljeno z dvojno kulturo. Mnogi so mislili in morda še mislijo, da to pomeni, da bo moral vsak Kanadčan popolnoma obvladati oboje jezika. V tem oziru je pomenil dobrodošlo razčiščen predlog, naj bi bil cilj toliko obvladavanja drugega jezika, da je medsebojno sporazumevanje možno brez tolmacha. Po tem prelogu naj bi vsak gojil predvsem bodisi angleščino bodisi francoščino, toda se naučil drugega jezika v toliki meri, da bi ga razumel tiskane in govornega. Vsak naj bi govoril svoj jezik, toda prevajanje bi bilo nepotrebno, ker bi vsak dovolj obvladal drugi jezik za razumevanje. Realistično gledano bi bila taka rešitev kaj izvedljiva za vse, ki končajo srednjo šolo, dočim bo verjetno več težav za osebe z nižjo izobrazbo — razen če se spremeni šolski načrt in začno učiti drugi jezik kot živo govorico zelo zgodaj.

Tak načrt seveda ne upošteva znatnega števila priseljencev, ki pripadajo kakemu drugemu materinskemu jeziku in žive v toliko velikem številu v poedinih predelih Kanade, da lahko vsaj do neke mere vzdržujejo svoje govorico in narodno svojost. Če hoče Kanada kot država postati dom tudi tem, jim mora priznati kolikor možno široko in učinkovito kulturno samoupravo. Za Kanado je to morda lažje kot za kake druge, bolj enotne države, ker se država sama ne enači enostransko samo z enim jezikom in eno kulturo.

Med omembe vrednimi dopri nosi k debati je bil govor, ki ga je imel msgr. dr. A.J. Durand, vi. cektor katoliškega bogoslovja v Londonu, Ontario, starešinam Newman Kluba (22. feb. 1964). V njem je opozoril angleško govoreče Kanadčane na dejstvo, ki se ga večina premalo zaveda: Če ne bi bilo francosko govorečih Kanadčanov, ne bi imelo smisla govoriti o Kanadi kot samostojni državi. Brez njih bi bila Kanada samo kopija Združenih držav in logična posledica bi bila, da postanejo tudi kanadske provincе ali skupine provinc nove zvezne države. Dr. Durand je tudi opozoril na upapolne znake Cerkve v Quebecu, ki je znala ob pravem času — vsaj na vodilnih mestih — potegniti ločilnico med vero in narodnostjo in ju ne enači več. Danes ne velja več gelso: kdor izgubi vero izgubi jezič (francoski). S priznanjem dvojnega področja, ki je mnogokrat tesno povezano, ki pa vendar ni absolutno enotno, pripravljaj spremembo v mentaliteti francosko govorečih Ka-

nadčanov, da bodo bolj pripravljeno priznati upravičenost obstoja monogličnosti v isti državi. Če si osvoje isto gledanje tudi ostali Kanadčani, ni nobene nepremagljive ovire, da se razvije priznanje pomena in vrednosti skupne države kot je to razvito v Švici.

Na letni konvenciji družboslovcov in pravnikov Kanade v Charlottetownu, Prince Edward Island, je profesor Trudeau (Université de Montreal) v svojem predavanju (11. junija 1964) opozoril, da je nevarno graditi kanadsko državnost na sentimentalnih in nacionalističnih temeljih. Nobenega logičnega razloga ni, da ne bi francosko govoreči Kanadčani porabljali — kar se tudi dogaja — enake razloge in apele za razglasitev lastne neodvisne države. Federalizem predstavlja vedno kompromis, zato je toliko bolj važno, da se ljude zavedajo koristi, ki izvirajo iz take zapletene politične oblike. Kot program za tako podlago je predlagal tri točke:

1) Kanadčani morajo doseči temeljni sporazum o vrednotah, ki morajo biti zajamčene vsakemu državljanu na celotnem področju. V ta namen je treba dopolniti ustavo z bolj obsežno kodifikacijo pravic državljanov (osebna svoboda, jezikovne pravice, določena stopnja zdravstvene oskrbe in življenjskega standarda, itd).

2) Treba je ugotoviti, s kakšnimi stroški so združene razne vršine teh vrednot in oskrbe.

3) Te stroške je treba primerjati s stroški, ki bi bili za enake ugodnosti, zvezani z drugačnimi rešitvami (separacijo, aneksacijo). Kot je znano, sta tako pro-

vincialna vlada v Quebecu in federalna vlada v Ottawi, zaposleni s študijami, kakšne bi bilo gospodarsko posledice osamosvojitve Quebeca — verjetno z nasprotujočimi si pričakovanji. Provincialna študija bo vsekakor bolj upoštevala dejstva, ki kažejo na možnost gospodarske samostojnosti Quebeca, ki se zadnja leta hitro spreminja iz pretežno poljedelske dežele v industrializirano družbo. Če že ne bo porabljala teh podatkov za odcepitev od Kanade, ji bodo služili vsaj za osnovo povečanih zahtev in koncesij od federalne vlade. Federalne študije bo verjetno bolj povdarjala točke, ki kažejo, da je gospodarstvo Quebeca tako tesno povezano z ostalo Kanado, da bi vsaka politična ločitev povzročila gospodarski polom tudi za Quebec.

Mnogi tudi ne upoštevajo dovolj dejstva, da vprašanje ni tako enostavno kot zgloda. Quebec niba sabo francosko govorečih Kanadčanov, na drugi strani pa ne žive francosko govoreči Kanadčani samo v Quebecu. Ker je Quebec najbolj glasni zastopnik zahtev francoskega dela Kanade, se ustvarja videz, da bi bila možna delitev Kanade v dva dela: Quebec in ostale provincе (vsaj kulturno, če že ne tudi politično). Brez ozira na težavo, da bi t. zv. Atlantske provincе (New Brunswick, Newfoundland, Prince Edward Island in Nova Scotia) izgubile direktno zvezo z Ontarijem, kažejo podatki zadnjega ljudskega štetja, da sta francoski in angleški element mnogo bolj pomešani kot se tega večina zaveda. Razdelitev po provincah kaže naslednjo sliko:

RABA JEZIKA PO LJUDSKEM STETJU L. 1961	Samo		Angleško in francosko
	angleško	francosko	
Provincia (teritorij)			
New Foundland	450.945	522	5.299
Prince Edward Island	95.296	1.219	7.938
Nova Scotia	684.805	5.938	44.987
New Brunswick	370.922	112.054	113.495
Quebec	608.635	3.254.850	1.338.878
Ontario	5.548.766	95.236	493.270
Manitoba	825.955	7.954	68.368
Saskatchewan	865.821	3.853	42.074
Alberta	1.253.824	5.534	56.920
British Columbia	1.552.560	2.559	57.504
Yukon Territory	13.679	38	825
Northwest Territories	13.554	109	1.614
Kanada	12.284.762	3.489.866	2.231.172

Vsled počitnic odpade izdaja "S.D." v avgustu!

ŠPANSKI KOMENTAR OKROŽNICE "MIR NA ZEMLJI"

Koncem lanskega leta so izdali v Španiji (založba Taurus, Madrid) 353 strani obsegajočo knjigo **COMENTARIOS CIVILES A LA ENCICLICA PACEM IN TERRIS** (Svetni komentarji okrožnice Mir na zemlji). Knjiga vsebuje 10 praprav naslednjih vseučiliških profesorjev:

Mariano Aguilar Navarro, profesor mednarodnega prava, Madrid: Okrožnica Mir na zemlji in razvoj nadnarodne demokracije.

José Luis L. Aránguren, profesor etike in sociologije, Madrid: Misli iz okrožnice Mir na zemlji za Španijo.

Juan Antonio Carrillo, profesor mednarodnega prava, Granada: Vojna, mir in mednarodni red v luči okrožnice Mir na zemlji.

Eduardo García De Enterría, profesor upravnega prava, Madrid: Institucionalizacija oblasti, nov vidik okrožnice Mir na zemlji.

Manuel Gimenez Fernandez, profesor cerkvenega prava, Sevilla: Mir na zemlji in Vatikanski cerkveni zbor.

Julio D. Gonzales Campos, profesor mednarodnega prava, Madrid: Mednarodno sožitje v luči okrožnice Mir na zemlji.

Pedro Lain Entralgo, profesor zgodovine medicine, Madrid: Posvetitev sveta.

Sebastián Martín-Retortillo, profesor upavnega prava, Madrid: Politični in ustavni red narodnih občestev.

Preč. Federico Sopena, glasbenik in rektor vseučiliške cerkve v Madridu: Okrožnica za mladino?

Kljub temu, da je v Španiji vsaka knjiga cenzurirana od režima, vsebujejo članki precej ostro izraženo kritiko režima injev.

tudi oblik španskega katolicizma. Eden avtorjev izrecno piše, da je okrožnica pokazala, da celotna stavba katolišva, ki je usmerjena v preteklost, ni primerna za bivanje. Okrožnico hvalijo kot glasnice svobode, osebne in politične in kot nedvomno izjavo cerkve, da je politična demokracija edina oblika vlade, ki odgovarja človeškemu dostojanstvu. Akademski duhovnik preč. F. Sopena piše, da je dobila akademska mladina v okrožnici potrditev mnogih svojih idealov. Zanimanje za okrožnico je bilo toliko, da so se debate nadaljevale celo neposredno pred izpiti, ko se običajno študentje koncentrirajo na študij in pozabijo na druge stvari.

Pokojninski skladi v ZDA za delavce-135 milijard

Poročilo 4. junija so dosegli pokojninski skladi za pokojnike delavcev v zasebnih in javnih podjetjih ZDA 135 milijard dolarov.

Pokrajinski tajnik in minister za državljanstvo g. John Yaremko ter njegov pomočnik g. J.S. Yoerger se razgovarjata z g. C.M. Martinom o posebnostih nove knjižice "Uvod v kanadsko angleščino", ki jo bodo uporabljali letos pri zgoščeni večerni tečaj za izboljšanje znanja angleščine novonastajencev. Tečaj bo v "Central Technical School" od 13. julija

do 21. avgusta od 7.30 do 9.30 vsak večer. Za ta tečaj ni posebne pristojbine. G. Martin in drugi lingvisti iz Anglije, USA in Kanade bodo svetovalci te šole. Vsem, ki žele izboljšati znanje angleščine svetujemo, da se obrnejo za podrobnejše informacije na: Citizenship Division, glavno poslopije pokrajinske vlade, telefon: 365-2285.

Koncentracija lastništva časopisov v ZDA

V ZDA kot tudi v Kanadi je manjša število neodvisnih časopisov. Podatki za ZDA kažejo, da je pred 10 leti imelo 1.342 mest ali samo en časopis ali pa več časopisov, ki pa so imeli istega lastnika. Danes je takih mest 1.422, kar pomeni, da je 80 več mest izpostavljenih samo enemu viru informacij. Podobno je z dnevniki. Pred 10 leti je imelo 106 mest dnevnik več kot enega lastnika, letos pa samo še 66, kar pomeni sorazmerno še večjo monopolizacijo.

Položaj je še toliko slabši, ker izdaja časopise v več mestih večkrat ista družba. L. 1945 je bilo v ZDA 76 takih časopisnih družb s 368 dnevniki, sedaj pa izdaja 130 družb 654 dnevnikov. Založniki zatrjujejo, da je glavni razlog časopisnih družb s 368 dnevniki, sedaj pa izdaja 130 družb 654 dnevnikov.

Založniki zatrjujejo, da je glavni razlog za ta razvoj naraščanje stroškov zvezanih z zbiranjem novic in tiskanjem.

NOVI APOSTOLSKI DELGAT KANADE

Dosedanji apostolski delegat v Kanadi prevz. Sebastiano Baggio je bil imenovan za nuncija v Braziliji. Na njegovo mesto pride nadškof Sergio Pignedoli, dosedanji apostolski delegat Zapadne Centralne Afrike s sedežem v Lagosu, Nigeria. Angličine se je aunci v Afrike v St. George's High School.

APEL NA PAPEŽA

Poročilo The New York Timesa je duhovnik preč. William DuBay, doslej kaplan neke župnije v Los Angelesu, California, v kateri prevladujejo Crnci, pisal pismo papežu Pavlu VI., v katerem ga prosi, naj odstavi kardinala McIntyre, češ da ne jemlje dovolj resno cerkvenega stališče glede pravic crncev. Po poznejših vesteh je bil suspendiran od izvrševanja svoje kaplanske službe.

NEKAJ ZGODOVINSKIH PODATKOV K ZMEŠNJAVI O KANADSKE ZASTAVI

Ko je ministrski predsednik Pearson objavil, da namerava vlada izpolniti volilno obljubo, da bo uzakonila kanadsko zastavo, so se sprožile mnoge debate in celo demonstracije, resolucije in peticije, ki pa mnogokrat pravič ne upoštevajo zgodovinskih podatkov.

Kanadski legionarji se potegujejo za t. zv. Red Ensign, češ da so se borili v dveh vojnah pod to zastavo. Zgodovinsko dejstvo je, da je bil Red Ensign uzakonjen 1. 1892 samo kot uradna zastava kanadske trgovske mornarice. Seč 1. 1924 je bilo dovoljeno izobesiti Red Ensign na imovini zvezne vlade. Order in council

je nato 1. 1945 — torej po končani vojni — priznal Red Ensign kot začasno kanadsko zastavo, dokler parlament ne uzakoni državne zastave.

Raba zastave Union Jack kot simbol povezave z Commonwealthom tudi nima solidne podlage. Commonwealth kot tak sploh nima svoje zastave, ker pač ni nobena država. Union Jack predstavlja samo Anglijo.

Tri javorjeve liste, združene na enem peclju, je razglasil George V za kanadski državni znak 1. 1921. Obenem je označil kot kanadski barvi rdečo in belo (uporablja se na večini vojskanih odzvezne vlade. Order in council

DVOJNA RAZLAGA DEMOKRACIJE

Ko je bil Hruščev na obisku v ZDA, mu ni šlo v glavo, da vlada ne more zabraniti kritičnega pisanja tiska. Podobno se je pred kratkim dogajalo v Jugoslaviji. Nekateri londonski časopisi so objavili nekaj kritičnih poročil v londonskem tisku o delovanju UDBE. Komunistična vlada Jugoslavije je protestirala v Londonu, londonska vlada pa je seveda tak neumesten protest ignorirala. Po reakciji Beograda se zdi, da jih je molčanje huje prizadelo kot pa bi jih zavrnitev protesta.

Casopisje v Londonu pa je ob istem času dalo več kot običajno publiciteto direktivi notranjega ministrstva v Londonu, da morajo vsi uradniki ministrstva, ki žele preživeti počitnice v Jugoslaviji, dobiti predhodno dovoljenje od ministrstva. Doslej je bil tak postopek v veljavi samo za druge komunistične države, dočim je bila Jugoslavija izveta. Sedaj pa so dali indirektno vedeti komunistom v Jugoslaviji, da ne verjamejo več v njihovo besedičenost o liberalizaciji življenja v Jugoslaviji.

Novice iz SLOVENIJE

Počastitev Shakespearejeve 400-letnice
Stiristoletnico Shakespearejevega rojstva so v Sloveniji počastili s posebno razstavo v Ljubljani, ki jo je pripravil slovenski gledališki muzej. Ob večerih pa so v okviru posebnih programov nastopili igralci ljubljanskega gledališča, kot gostje pa tudi celjski in tržaški gledališki igralci.

Porast tujškega prometa.
Po številu tujcev je porasel tujski promet v Sloveniji v letu 1963. za 22%, po številu prenočitev pa za 14%. Domači turistični promet pa je po številu gostov porasel za 12%, po številu prenočitev pa za 3%. Največ turistov obiskovalcev je bilo iz Zapadne Nemčije. Nato pa v vrstnem redu slede Avstrije, Italija, Nizozemska, Anglija, Švedska, Francija in drge dežele.

Zdravljenje Blejskega jezera
Koncem aprila so bili dograjeni posebni cevovodi, ki so pričeli dotakati svežo vodo iz Radovne v globine Blejskega jezera. Zaradi pomanjkanja sveže vode je v jezeru že dalj časa odmiralo vse vodno življenje.

Snežnik naravna znamenitost.
Izvršni svet v Ljubljani je aprila s posebno uredbo razglasil področje Snežnika na Notranjskem za naravno znamenitost. Zavarovana področje obsega vrhova in pobočja Velikega in Malega Snežnika nad gornjo gozdna mejo in obsega približno 196 hektarjev. S tem so zavarovali bogato planinsko floro na Snežniku, ki je visok 1796 m.

Znanstveni kongres v Ljubljani.
Od 2. do 8. avgusta bo v Ljubljani XV. mednarodni kongres za uporabno psihologijo. Na kongres pričakujejo 1200 do 1500 delegatov, med katerimi bo okrog 200 univerzitetnih profesorjev psihologije. 110 delegatov bo prišlo iz Združenih držav.

Prevelik izvoz mesa.
Ljubljanski list Delo piše 12. aprila pod gornjim naslovom med drugim naslednje: "Pomanjkanje govejega mesa občutimo zlasti v Sloveniji, kjer odpade v nasprotju z ostalimi republikami izredno velik odstotek celotne potrošnje mesa na govedino; namreč okrog 75%. Sedanji kritični položaj na trgu z mesom ni samo posledica zaostajanja proizvodnje za rastočo domačo potrošnjo, ampak v znatni meri tudi posledica pretirane usmeritve podjetij za izvoz spričlo zelo ugodne izvozne konjunkturi. Ze lani smo v interesu domače preskrbe planirali, da se izvoz proizvodov živinoreje ne poveča kljub temu se je ta izvoz v Sloveniji povečal za 43%."

Novi generaciji vlakar v Ljubljani.
Zadnje dni maja je nastopil službo generalnega vikarja ljubljanske nadškofije dr. Stanko Lenič, dotedanji župni upravitelj v Sodražici.

Kedaj postane alkoholizem resna nevarnost?
Dr. Marvin A. Block, psihater iz Buffalo, N.Y., ki je specialist za alkoholizem, je navedel naslednje znake, ki kažejo, da je oseba v nevarnosti, da postane alkoholik:

- 1) pogostno popivanje;
- 2) pijanča je prva stvar zjutraj;
- 3) odsotnost od dela zaradi pitja;
- 4) pije sam;
- 5) čuti potrebo po pitju ob določilih urah;
- 6) izgubi zavest ali spomin, kadar pijančuje;
- 7) ugotovi, da gledajo osebe, ki so mu blizu, kritično na njegovo pitje.

Enaka plača za enako delo
11. junija t.l. je stopil v veljavo v ZDA zakon, da morajo doživati ženska enako plačo za enako delo kot moški. Zakon je bil sprejet sicer že lani, toda podjetniki so imeli do 11. junija čas, da so prilagodili plače novim zahtevam. Kljub temu, da bo vlada nadzirala višino plač, so podjetniki našli več poti, kako se izogniti zakonu: z delno drugačnim opisom dela za moške

Proga Prešnica-Koper
Po dolgem času so bili odobreni načrti, a sredstva za pričetek gradnje te 31 km dolge proge, ki je tako nujno potrebna za razvoj koprškega pristanišča, še ni na razpolago. Načrti za progo predvidevajo le tovorni promet.

Grandja plinskih vodov.
Letos so pričeli z gradnjo plinskih vodov, po katerih naj bi dostavljali plin iz Velenja v Ravne, Ruše, Maribor, Celje, Ljubljano, Kranj in Jesenice. V Velenju bodo morali zgraditi tudi še potrebno plinaro.

"Splošna plovba"
Slovensko pomorsko podjetje "Spošna plovba" iz Pirana slavi letos svojo desetoletnico. V desetih letih je postalo drugo največje pomorsko podjetje v Titovini s 157.000 tonami ladjevaja. Redne zveze vzdržuje z zahodno Afriko in južno Ameriko. Na pritisk Beograda pa se je moralo odpovedati rednim zvezam z Združenimi državami. Sedaj so izdelali sedemleten načrt za obnovo ladjevaja.

Slaba cesta.
Zaradi skrajno slabe ceste je avtobusno podjetje SAP aprila ukinito vožnje na cesti Kranj-Podbrezje-Kovor-Tržič.

Zrečbarna v Lipici zaprta.
Titovske oblasti so sklenile zapreti zrečbarno v Lipici na Krasu in končati z rejo svetovno znanih konj lipicancev. Te znamenite konje belce je izključno uporabljala znana španska jahalna šola na Dunaju in v Solnogradu več stoletij. Pred kratkim je bilo 20 teh konj na turneji po Združenih državah. Z rejo lipicancev bodo nadaljevali v Avstriji, kjer je ukrep titovskih oblasti sramotno odjeknil. Slovenija je z lipicanci izgubila znamenito privlačnost. Preostale konje v Lipici so prodali italijanskim mesarjem.

Požar v Ljubljani.
7. maja je gorela kartonažna tovarena v Cufarjev ulici. Požar je povzročil 200 milijonov dinarjev škode.

Težave v gradbeni industriji.
Po mnogih poročilih iz Slovenije je tamkajšnja gradbena industrija v velikih težavah zaradi pomanjkanja raznih vrst gradiv in delavcev.

Avtomobili.
Po uradnih podatkih je bilo v Jugoslaviji koncem lanskega leta skupno 112.532 osebnih avtomobilov. Od tega 89.282 ali 79% privatnih. Zanimivo je, da je okraj Ljubljana po številu osebnih avtomobilov na prvem mestu v vsej Jugoslaviji. Tam so imeli koncem leta 19.671 osebnih avtomobilov, od tega 91% privatnih. Okraj Beograd je imel vpisanih le 17.147 osebnih avtomobilov, od tega le 76% privatnih. Zagreb je imel 14.157 osebnih avtomobilov, od tega 86% privatnih. Sledi Maribor s 6.735 osebnimi avtomobili—91% privatnih, Koper s 4.794, Celje s 4.000, Novi Sad s 3.962, Sarajevo s 3.520.

St. Michael's College v Torontu
bo odslej nudil možnost študija teologije do doktorata. Zadnji dve leti je nudil možnost Master's degreeja.

Po nedavni izjavi kanonika Cardijna, ustanovitelja žostov, je žostistična organizacija začela sprejemati v svoje vrste tudi pripadnike drugih ver.

V prvih treh mesecih 1. 1964 je osem industrijskih velikanov v ZDA poželo 25% vseh dobičkov korporacij: General Motors, American Telephone & Telegraph, Standard Oil, Texaco, Ford, Gulf Oil, du Pont, International Business Machines. 18% je poželo naslednjih 64 industrijskih velikanov, dočim je ostalo za 1.3 milijona ostalih družb samo 57% dobičkov.

St. Patrick's College v Ottawi je nudil zadnja tri leta večerna predavanja, ki zadevajo kreditne zveze. Predavanja so bila razdeljena v tri skupine, ki predstavljajo enoto: poslovanje kreditnih zvez, kanadsko gospodarstvo in upravljanje kreditnih zvez (management). Vsako leto so dodali po eno skupino in letos so dobili diplome prvi učenci — 25 uspešnih kandidatov. Slavnostni govornik pri podelitvi diplom je bil ravnatelj Coady International Instituta v Antigoni, msgr. Francis J. Smith.

Warrenova komisija, ki je dobila nalogo, da preišče vse ozadje umora pok. predsednika Johna F. Kennedyja, pripravlja svoje poročilo, ki bo domnevno vsebovalo naslednje glavne točke:

Vse kaže, da je predsednika ubil Lee Harvey Oswald, ki ni bil povsem uravnotežene narave. Uboj ni bil v zvezi z nikakozaroto bodisi levičarjev, bodisi desničarjev.

Jack Ruby, ki je ubil Oswald, je storil to na lastno iniciativo, ne da bi bil kakor koli v zvezi z Oswaldom ali kako drugo skupino, ki bi imela interes zavzeti Oswaldovo ubistvo.

Papež Pavel VI. je dokazal v prvem letu svojega vladanja, da bo nadaljeval delo, ki mu je dal pokojni papež Janez XXIII. znaten pospešek. Eden njegovih najnovejših ukrepov je ustanovitev posebne tajništva v Vatikanu za nekristjane.

Cooperative Union of Canada je nastavlja prvega uslužbenca, ki bo pomagal Eskimom na področju Frobisher Bay organizirati zadruge kot del programa — "zadruge vsepovsod". John Wicoware je živel že več let po preje na severu in obvlada govorico Eskimov.

V Saskatchewanu je CCF (Cooperative Commonwealth Federation) stranka izgubila zadnje volitve. Vladala je 20 let in je uvedla mnogo socialne zakonodaje zlasti na področju zdravstva. Splošno mnenje je, da nova liberalna vlada ne bo spreminila tovrstne zakonodaje.

V nasprotju s splošnim razvojem sodobne zgodovine, da narašča število neodvisnih držav, se je pred nedavnim osamosvojenjem država Zanzibar združila s sosednjo državo Tanganjiko. Zanzibar ima okrog 300.000 prebivalcev, Tanganjika pa 9 milijonov.

Texas Gulf Sulphur Company je odkrila nove zaloge bakra v severnem Ontariju blizu Timmins. Odkritje je povzročilo naval raziskovalcev v severne pokrajine in več dni rekordnega prometa na torontski borzi.

Okoli 3000 ljudi v ZDA, katerim srce neredno bije, hodi okrog z majhnim elektronskim aparatom, ki regulira bitje srca.

Elektronski stroj lahko nadomesti srce za časa operacije. Pri neki nedavni operaciji v Chicagu je stroj nadomeščal bolniškovo srce osem ur. V ZDA dosega število takih operacij že 20.000 na leto.

5. maja je zaplula prva trgovska ladja na atomski pogon. Imenuje se N.S. Savannah in bo predvsem tovorna ladja, vendar bo imela prostora za 60 potnikov.

V enem svojih govorov v Egiptu je Hruščev pozval afriške narode, naj izčenejo vse krščanske misijonarje, češ da so samo agenti kolonialnih sil.

Poljski komunistični časopis Slovo Powszechno v Varšavi je citiral okrožnico Janeza XXIII. Mati in učiteljica v članku, v katerem povdarja, da je neobhodno potrebno imeti sodobne stroje, sicer bo družba zdrknila na nižji položaj v svojem življenjskem standardu.

Komunisti so med naročniki avstrijske katoliške novičarske agencije Kathpress, toda doslej niso ponatisnili nobene njene novice.

KNJIGE in REVIIJE

Dvojna številka Meddobja (št. 1—2, 1964) prinaša razpravo Franceta Dolinarja o pok. Francu Grivcu. Milan Komar nadaljuje v Vsakdanjini glosami. Tine Debeljak objavlja Spomine ob F.S. Finžgarju. Milena Soukal je zastopana s pesmimi Večerna glasba ob Michiganem jezuru, Vinko Beličič s črtico Poštenjak, Zorko Somčič s Pripisi k dnevom, Ruda Jurčec pa ima odlomek iz "Potovanja skozi čas". I. del—Sodba pred Pilatom. V oddelku Knjiga razpravlja Alojzij Geržinič o novem slovenskem pravopisu, v Casu na tribunah piše isto o Praznini (o Sodobnosti in Perspektivah), inž. Albin Mozetič pa o tehniki in kulturi. Zapiski prinašajo Jevnikarjev pregled slovske književnosti v letu 1962. Številko zaključuje nekaj podatkov o delovanju SKA.

Emile Guerry, THE POPES AND WORLD GOVERNMENT, Foreword by Paul Emile Cardinal Leger, Baltimore — Dublin: Helicon Press 1964, 254. str. cena \$5.50. V angleškem prevodu je izšlo že drugo delo nadškofa iz Cambrai (Francija). Prvo, The Social Doctrine of the Catholic Church je prevedla Miriam Hederman, drugo pa p. Gregory J. Roettger, O.S.B. Prvo daje kratke oris katoliškega družbenega nauka s povdankom na nauk o človeku in gospodarstvu, drugo pa predstavlja sistematični oris naukov, ki zadevajo sožitje narodov, kakor jih je v svojih mnogih nagovorih in poslanicah izražal pokojni Pij XII. V delu so sicer upoštevani tudi prejšnji papeži, toda težišče je, kar je povsem razumljivo, na izjavah Pija XII., ki je vodil Cerkev v razburkanih vojnih in povojnih časih in ki je razširil katoliško obzorje na vse človeštvo s povdaranjem važnosti naravnega prava kot podlage boljšega družbenega in mendarodnega reda.

V uvodu je nadškof Guerry zapisal: "Danes morajo zavzemati mednarodna vprašanja (s katerimi so družbena vprašanja tesno povezana) prvo mesto v interesih, študiju, raziskavanju in delovanju katoličanov. Papeži jih pozivajo, da podvzamejo mogočno križarsko vojsko za mir na svetu in za zgraditev občestva narodov v skladu z božjo zamisljivo blaginje človeštva" (str. XIII.).

Knjiga je razdeljena na šest poglavij; Temelji občestva narodov! Javni mednarodni red; Prave in dolžnosti držav; Ojvre za občestvo narodov; Voja izkazanje božjega načrta; Cerkev in občestvo narodov. Delo zaključuje resume o papeževem poslanstvu med razdeljenim človeštvom.

Zaradi pomanjkanja prostora ni namen teh vrstic podati vsebino knjige, marveč v glavnem opozoriti nanjo. Po vsebini in zbrani snovi je ne samo dobrodošla priprava, marveč neobhodni pripomoček za globlje razumevanje okrožnice Janeza XXIII. Mir na zemlji, ki sloni v veliki meri na mislih in izjavah Pija XII. —dres

nemška, med drugimi tudi Celovec in Maribor, pod vladjo tujih sosedov.

Spomenici avstrijske delegacije je pridejan poseben aneks za Koroško. Posebna reliefna karta (Oberlechner) naj dokazuje, da je Koroška v orografskem in hidrogrfskem oziru naravna enota. Koroška je naravna trdnjava, obdana z visokimi gorami in ima samo par ozkih dolin in prehodov za izhod na Dunaj. Od Kranjske jo loči na jugu 100 km dolgo gorovje, Karavanke (2240 m visoko), ki imajo samo tri ozke prelaze. (Koren, Ljubelj in Jezerko sedlo). Ena sama železnica (tunnel Področica) vozi skozi Karavanke na jug. Tudi reče kaže enoto dežele, ker se vse vode, razen dveh potokov (Bela in Kokra) izteka v Dravo. Naravni središče te geografične enote sta Beljak in Celovec in okrog teh središč se je osredotočilo vse gospodarsko in kulturno življenje. Ti naravni pogoji so naredili iz Koroške naravno in homogene enoto, ki je približno 1000 let bila pod enotno upravo. Proti jugu so Karavanke že od rimskih časov (2000 let) tvorile administrativno mejo. Te enote ni mogla razrušiti različnost jezika, ki pa obstoja le v tem, da se nahaja v ozkem pasu ob vzhodju Karavank jezikovno mešano prebivalstvo.

Iz teh razlogov se je vse koroško ljudstvo soglasno izreklo proti delitvi dežele. V slučaju delitve bi nastala dva dela, ki bi eden brez drugega ne mogla obstati in bi se zopet nujno poročila težnja, da se zopet združita. Južni del namreč, ki bi imel na severu avstrijsko državno mejo, na jugu pa Karavanke, bi bil popolnoma izoliran.

Ljudstvo samo se je ponovno izreklo proti delitvi in posebno tudi proti priključitvi Jugoslaviji ter za pripadnost k nemški Avstriji. Leta 1918 se je na Koroškem izreklo 240 občin proti Jugoslavanski deklaraciji z dne 30. maja 1917, 9 občin se je izreklo za deklaracijo, 14 občin se pa sploh ni izjavilo. Prvotni plebiscit marca meseca 1919. za jezikovno mešano ozemlje na Koroškem je pokazal sledeči rezultat:

za Nem. Avstrijo 81.451 glasov 84.6%; za Jugoslavijo 771 glasov 0.8%; ni glasovalo 14.000 glasov 14.6%.

Cepprav so torej zahteve Avstrije na celo Dravsko dolino, torej tudi na Koroško do Karavank v vsakem oziru utemeljene, pa delegacija kljub temu predlaga plebiscit, da se tako prilagodi Wil-

DR LAMBERT EHRLICH PARISKA MIROVNA KONFERENCA IN SLOVenci KOROŠKO VPRAŠANJE (Nadaljevanje)

Predlogi avstrijske delegacije z dne 20. junija
V teh dneh, ko je konferenca pripravljala definitivno odločitev o koroškem vprašanju, je avstrijska delegacija predložila predsedništvu konferene obširen Memoire sur le frontieres de l'Autriche allemande kot njene opombe k besedilu pogodbe (Traite), ki ji je bila izročena 2. junija.

Glede razmejitve z Italijo in državo SHS postavlja načelo, da naj se ozira 1. na naravne geografske meje 2. na ohranitev enotnih velikih prometnih zvez in 3. na etnografski položaj. Iz teh premis izvaja avstrijska delegacija sledeče zaključke:

Avstrija, kakor je začrtana v besedilu pogodbe, je dežela vzhodnih alp, za katero so značilne longitudinalne doline tekoče od zahoda na vzhod. Tako je tudi Dravska dolina od Toblaškega polja do ogerkse meje longitudinalna ter tvori v geografskem in prometnem oziru enoto. Južna železnica, ki jo preteče, veže Ogrosko in Romunijo s Svico in Francijo. Interes Avstri-

je, ki nima zadostne poljedelske produkcije, bi zahteval nemotno zvezo v Ogrosko, kot s svojo žitno zakladnico. Bilo bi tudi v interesu Italije, Svico in Francije na eni strani, kot Romunije in Ogroske na drugi strani, da bi ta dolina do južnih gorovij, namreč do Karavank in do Pohorja, bila podrejena enotni upravi.

Tudi z etnografskega vidika, je zahteva Avstrije po Dravski dolini utemeljena, ker je 90% prebivalstva od Toblaškega polja do ogerkse meje nemška. Za one neznatne manjšine (slovenske), ki bi prišle pod Avstrijo, bi bila dana popolna kompenzacija s tem, da pridejo nemške naselbine na Kranjskem in na Stajerskem pod Jugoslavijo, kajti one predstavljajo po svoji kulturi in po svojem blantanju veliko vrednost.

Po načrtu pogodbe z dne 2. junija bi se presekal zveza južne železnice na ta način, da bi tekla začetkom po italijanskem, potem po avstrijskem in nazadnje po jugoslovanskem ozemlju. V tem slučaju bi prišla vsa večja mesta na tej prog, ki so

CENE GREYHOUND VOZENJ SO NAJNIZIJE!

... kateri koli dan v tednu!
NIC REZERVIRANJA - NIC PREKORACENJA MEJE - NIC ZAKASNITVE, CE POTUJETE PO VSEKANADSKI POTI.
Veliki, z umivalnicami opremljeni avtobusi, s hlajenim zrakom, ki vam dajejo možnost stalnega ogleda pokrajine po kateri potujete. Primerjajte!

PRIMERI VOZENJ Z GREYHOUNDOM

From	To	VANCOUVER	CALGARY	REGINA
WINNIPEG		\$ 44.55	\$ 31.50	\$ 14.50
TORONTO		73.75	65.65	53.50
MONTREAL		76.15	68.05	56.35

GO GREYHOUND

Stevilo katoličanov v ZDA znaša 44.874.371 (1. januarja 1964) kar je 1.026.433 več kot leto preje. cerkev v ZDA ima 5 kardinalov, 32 nadškofov in 207 škofov. Duhovnikov je 57.328, bratov 12.132 in sester 180.015, župnij 17.445. Cerkev ima 14.370 vzgojnih ustanov: 112 škofijskih bogoslovij, 459 redovniških noviciatov, 295 kolegijev in univerz, 1557 škofijskih in župnijskih srednjih šol, 10.542 župnijskih osnovnih šol in 450 zasebnih osnovnih šol. 144 škribsivenih zavodov ima 17.443 gojencev. V šolah poučuje 191.125 učiteljev — 11.697 duhovnikov, 1126 sholastikov, 5726 bratov, 104.441 sester in 68.135 laičnih učiteljev.

Sedemletna Cathy May Baker iz župnije sv. Ireneja (Park Forest, Ill.) je nenadoma postala znana po vseh ZDA. Ko je predsednik Johnson sporočil na televiziji, da so se pobotali železničarji in železniške družbe, je obenem prebral njeno pismo, v katerem ga je prosila, naj prepreči stavko, da bo mogla priti k njej njena babica, ko bo prejel prvo sv. obhajilo.

Sociologinja Jane M. Hoey iz New Yorka je bila prva, ki je dobila nagrado Mater et Magistra, ki jo bo odslej letno podeljeval College of Mt. St. Joseph v Cincinnatiju.

Cehi v Torontu imajo novo cerkev in cerkveno dvorano. Načrte je napravil češki arhitekt F.J. Stalmach, ki je med drugim napravil tudi načrte za poslopje Ontarijske Lige kreditnih zvez.

Delavskega romanja v Marijino Celje (Mariazell) v Avstriji so se udeležili visoki cerkveni dostojanstveniki: kardinal Koenig iz Dunaja, kardinal Wyszyński iz Poljske in nadškof Rohrach.

Kardinal Francis Spellman je praznoval 75 letnico rojstva in 25 letnico, odkar je škof v New Yorku. V tem času je zgradil 37 novih cerkva, 130 šol in 5 bolnišnic. Kot vojaški škof je odgovoren tudi za 920 katoliških vojaških kuratov. Kardinal Spellman je tudi v glavnem odgovoren za katoliško organizirano pomoč Catholic Relief Services, ki podpira revne s hrano in obleko v 79 državah po celem svetu.

Pulitzer Priz za zaslužno službo javnosti je dobil časopis St. Petersburg Times po zaslugi svojega poročevalca Martina Olivera Waldrona, ki je razkril katoliško razkošno življenje Johna Hammerja, predsednika Florida Turpike Authority. Po poročilih in kalkulacijah časopisa so narasli stroški ene avtomobilske ceste od 100 na 400 milijonov dolarjev. Podatki časopisa so bili tako tehtni, da je bil John Hammer odpuščen in država je izdala pet novih zakonov, ki naj bi preprečili ponovitev podobnih zlorab.

sonovim načelom o samoodločbi. V dodatni vlogi dne 25. junija predlaga delegacija kot plebiscitno ozemlje na Koroškem občin sledečih sodnih okrajev: Podkloster, Pilberk, Dobrlaves, Borovlje, Smohor, Celovec, Kotic, Rožek, St. Pavel, Trbič, Beljak, Velikovec, občina Mosti v sod. okraju Svinec, Zleznja Kaplja razen občine Jezerko in občina Belapeč na Kranjskem. Glede načina glasovanja pa je predlagala:

1. glasovalno pravico naj imajo vsi, ki so eno leto pred. 2. novembrom 1918 živeli v kaki plebiscitni občini in imajo tam volilno pravico.

2. pri volivni komisiji naj bi bila akreditirana dva zastopnika (avstrijski in jugoslovanski) toda ne kot člana komisije.

3. Glasovanje naj se vrši po občinah tako da bi v vsaki občini odločila večina o usodi občine in da bi načeloma prišla vsaka posamezna občina tja, kamor je glasovala.

(nadaljevanje sledi.)

ZAČETKI OSVOBODILNE REVOLUCIJE V SLOVENIJI

Muenchen, junija 1964

Blizajoča se Titova smrt bo v Jugoslaviji signal za vstajo narodov, ki ne marajo živeti v umetni, prisilni državni tvorbi, katero lahko drži na nogah samo taka ali drugačna diktatura, in ki ne marajo prenašati nobenega, tudi ne tako imenovanega neodvisnega, nacionalnega in z dolarji podpiranega komunizma. Tito in tisti, ki so na življenje in smrt zvezani z njim, se tega zavedajo. Uvideli so, da z lastnimi silami — s povsem nezanesljivo vojsko in z bolj in bolj nezanesljivo policijo, ki dobro pozna razpoloženje ljudstva — ne bodo kos tistem, kar bo tedaj prišlo ter ne bo nič drugačno od tistega, kar se je novembra 1956 zgodilo na Madžarskem. Zaradi tega bodo skušali sebe, svoj režim in tako imenovano Jugoslavijo reševati tako, kakor se je reševal Kadar — s sovjetsko pomočjo.

Pri zadnjem nepričakovanem Titovem romanju v Leningrad ni morda šlo stotiko za to, da si Hruščev zagotovi solidarnost Jugoslavije za vesoljno komunistično obračunavanje s Kitajci, kakor za to, da si Tito zagotovi pomoč Hruščeva ali kdor bo že tedaj na njegovem mestu, za tisto, kar čaka njegove naslednice. Uradno poročilo o zadnjem dogovoru med rabljema sovjetskih in jugoslovanskih narodov govori, prvič po letu 1948, o "monolitnosti" socialističnega tabora, to je, o železni, oboroženi vzajemnosti v vsakem primeru. Tito, ki se je doslej te "monolitnosti" ogibal ko zlodej križa, jo je šel zdaj sam ustanavljati in razglušati, ker se boji, kaj čaka Jugoslavijo in njegove zveste morda že v bližnji bodočnosti.

Dogodki zadnjih dveh let potekajo zlasti v Sloveniji tako, da opravičujejo takšne napovedi. Potekajo tako, da lahko že govorimo o začetkih osvobodilne revolucije.

Najprej smo pričeli vse širši, vse krepkejši in vse bolj vzporedni dejavnosti emigracijske opozicije, ki dobiva izraza v izvalnih posamičnih oboroženih nastopih, vtihotapljanju ljudi in materiala, v obveščevanju sem in tja, v pripravljavanju kaznovanih pohodov na živec in železno ogrodje protinarodnega komunističnega režima — na sedeže in pripadnike UDB. Namen teh nastopov je vzbujati negotovost, preplah in strah pred ljudskim maščevanjem pri rdečem vodstvu.

Kako razpredeni in kako številni so ti nastopi, ne bomo tukaj podrobno naštevati, da ne bi titovski policiji, vedno navzoči doma in po svetu, dali niti najmanjšega namiga na slovensko revolucionarno organizacijo, na njena središča in na njene ljudi. Da je tega dosti več, kakor pa bi se dalo sklepati iz procesov proti zajetim borcem za slovensko osebnost, je na dlani. Po uradnih podatkih ob nedavni obletnici Titove tajne politične policije je v boju z zunanji in notranji nasprotniki režima izgubilo življenje nič manj kot 3000 UDB-šev, poleg žrtev v mlajši in vojski. Če bi ta dejavnost ne bila na široko razpredena in ne bi imela prave zaslobe pri ljudstvu, ne bi režim vpriparjal zastraševalnih procesov proti slovenskim protikomunističnim in protijugoslovanskim revolucionarjem ter njihovim podpornikom.

Oboroženi nastopi in procesi

Spet eden tak proces je bil v Ljubljani v začetku marca. Janez Toplišek, Ivan Zeljo in Stane Zeljko so bili obtoženi, da so na "matičnem ozemlju skušali oživiti organizacijo slovenskih protikomunistov". Toplišek naj bi bil že jeseni 1958 postal zastopnik Zveze slovenskih protikomunističnih borcev za Zahodno Nemčijo in naj bi bil navdila za delo dobival od duhovnika dr. Janeza Zdešarja. Na pobudo glavnega odbora svoje organizacije naj bi bil stopil v zvezo s pisateljem Francem Jezo, ki vodi tržaško skupino akcije za ustanovitev neodvisne slovenske države. (Jez je pred leti s svojo temeljito knjigo o gospodarskem izkoriščanju Slovenije v komunistični Jugoslaviji zaslovel po

vsem svetu in postal za režim doma nasprotnik st. 1.) Toplišek naj bi bil od pisatelja Jez dobil podatke o sedežu in pripadnikih titovske tajne politične policije v Mariboru, da pripravi primerne akcije.

Toplišek je prešel mejo avgusta lani pri Jesenicah in spravil čez njo večje količine orožja, dve radijski oddajni in sprejemni postaji, precej raznih razstreliv, sto električnih detonatorjev in goro propagandnih letakov ter brošur. Očitno se je med sodelavce, ki so pomagali pri prehodu čez mejo, vtihotapljal agent UDB, kar je privedlo do aretacije Topliška ter bratov Zeljkov. Nekaj ob istem času bi bila morala priti v Slovenijo tudi oborožena skupina Ferdinanda Urbančiča iz Švedske. Po Topliškovi aretaciji je UDB skušala organizirati ugrabitev pisatelja Jez iz Italije, s pomočjo svojih znanih agentov v Trstu, ki bodo za to v kratkem odgovarjali. Toplišek je bil zaradi svojega revolucionarnega dela obsojen na štirinajst let strogega zapor, brata Zeljko pa na pet in tri leta.

Komunistični državni tožilec Škobir je cilje slovenske protikomunistične emigracije in opozicije označil takole:

Strmoglavljenje sedanjega jugoslovanskega režima v treh stopnjah. V prvi je treba pridobivati simpatizerje doma, urejati skrivališča in zagotoviti varne prehode čez mejo. V drugi stopnji je treba začeti tako imenovane diverzantske akcije, v tretji pa ob primernem trenutku z oboroženim udarom prevzeti oblast in oklicati neodvisnost.

Po tej označbi bi slovenska osvobodilna revolucija bila na prehodu iz prvega obdobja v drugo.

Solidarnost neorganizirane notranje opozicije

Vzporedno z oboroženimi nastopi iz tujine potega še ena faza tega osvobodilnega boja, namreč zbiranje notranje opozicije v Sloveniji sami. Opozicijski tabor se formira sam od sebe, pritaženo in čustveno, ker se organizirati še ne more iz razumljivih razlogov. Toda ta grupacija ni nič manj stvarna, kakor če bi bil organizirana, za kaj prav zaradi pomanjkanja možnosti za organizacijo je opozicija čustveno še bolj pripravljena za udar. Sestavljajo jo vsi slojci in vse skupine, v kolikor moremo o skupinah govoriti: ideološki nasprotniki komunizma, zatirani kmečki sloj, razočarani razumniki, (ki se morajo boriti za ohranitev slovenske kulture samobitnosti in jezika prav tako kakor za časa najhujše kraljevske diktature;) razočarani pripadniki nekomunističnih skupin, ki so šle leta 1941 v OF iz idealizma; ter najbolj razočarani delavski proletarijat, ki vidi, da živi dosti slabše, kakor pa bi po svojem delu zaslužil. Živi slabše zaradi gospodarske jalovosti komunističnega sistema in zaradi izkoriščanja Slovenije po beograjskem vedsrbsko-rdečem režimu, ki donos slovenskih žuljev odreja za vzdrževanja zajde dalske vodilne plasti ter za boljše življenje zaostalih predehod dežele. Ta materialni element, ta občutek o izkoriščanju ter vojla, da se to izkoriščanje mora nehati s strmoglavljenjem režima in odepitvijo Slovenije od balkanskega polipa, je naj močnejša vez, ki drži notranjo opozicijo ter ji navzlic neorganiziranosti daje značaj strnjene fronte.

Štrajki

Navzlic nemogućnostim prave organizacije dobiva odpor notranje opozicije javnega in pripravljenega izraza v dveh oblikah. Prvo so vse pogostejše stavke slovenskega delavskega razreda, ki gospodarske temelje režima daje tako, da so celo najvišji zastopniki slovenske partije — Miha Marinko in Vida Tomšič — morali pojav stavek javno priznati in priznati njihovo nevarnost. O tej nevarnosti javnosti slovenskega delavstva so morali obsežno razpravljati na seji glavnih odborov Zveze komunistov Slovenije ter Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, prav tako pa kongresu titovskih podjetvenih sindikatov v Beogradu. Režim proti

"SLOVENSKA DRŽAVA"

O t t a w a (4)
16th April, 1964

Dear Mr. Tenhunen:

I have just received the letter you have written to me on behalf of the Executive of the Canada Ethnic Press Federation.

I am very much aware of the importance of this presentation to me and to the Government, and I assure you I am looking into this right away as a matter of urgency.

Kindest regards,

Yours sincerely,

R. M. ...

Mr. Bruno Tenhunen,
President,
Canada Ethnic Press Federation,
400 Queen Street West,
Toronto 2B, Ontario.

"Kanadska federacija etničnega tiska" (v glavnem odboru je tudi zastopnik našega lista) je v zadnjih mesecih izvedla odločno kampanjo za povečano oglaševanje pozameznih federalnih oddelkov v etničnih listih! Poslala je posebno spomenico na ministerskega predsednika in vse ministre. Priobčeni faksimile odgovora ministerskega predsednika ter številnih ministrov in opolnomočenec pričajo, da se vsi zavedajo važnosti etničnega tiska, prava tako pa tudi moči, ki jo isti predstavlja med novonasteljenci. Z v prejšnji številki smo tudi izrazili naše stališče, ki podpira vpostavitve pristne kanadske zastave, prav tako pa smo v istem članku razložili, kakšno je naše stališče do takozvanih problemov dvojezičnosti in dvokulturnosti Kanade. Naša izvajanja hočemo s temi vrsticami le podkrepiti, z željo po pomiritvi duhov za skupni napredek združene Kanade!

stavkujočim ne more in ne sme nastopiti z vojsko in policijo, vsaj dokler imajo stavke značaj mirne "ustavitve dela", kakor tej ne ljubi stvari v socializmu uradno pravijo. To mu preprečuje propagando, da v Jugoslaviji vlada delavski razred, ki pač ne bo tako nedosleden, da bo sam pošiljal policijo in vojsko na streljanje delovnih ljudi... Toda z zaostrovanjem stanja v Sloveniji in z naraščanjem revolucionarnega odpora v vseh oblikah je treba računati tudi s tem in tedaj bo rdeči režim doživel svoj največji in najstranotnejši poraz, saj se bo komunistem razglašal za oboroženega zatiralca delavskega razreda in njegovih upravičenih teženj.

Druga taka organizirana manifestacija so dogodki na kulturnem področju, ki jim je režim sam moral priznati nevarnost politični značaj in moral s policijsko silo nastopiti proti njihovim pobudnikom.

Upor v slovenski kulturi

Druga stvar, ki je skupna temu taboru, je zavest, da so narodna samobitnost Slovencev, njihova kultura, njihova stvarna civilizacija, njihov jezik in njihova tradicija — ter s tem njihov osnovni narodni obstanek — v komunistini Jugoslaviji najmanj tako ogrožene kakor v vsaki drugi, ali celo tako kakor bi bile v vsaki tuji, sovražni državi. Jedro odpora proti komunističnemu režimu in proti jugoslaviji zaradi te zavesti so kulturni delavci, proti katerim je Beograd zdaj udaril neizprosno in nezasišano, dosti hujše kakor pa to dela v drugih republikah.

Ko se je Tito za Božič 1962 vrnil z zadnjega obiska v Moskvi, je — kakor smo to primerne približi v našem listu — napovedal ofenzivo proti svobodnjaškim in zahodnim težnjam v umetnosti, književnosti, filmu in kulturi nasploh. Kulturni krogi so njegove grožnje jemali kot besedno koncesijo Hruščevu, ki je prav tedaj tudi začel podobno ofenzivo, proti "odjudi" v lastnem imperiju. A Tito in njegovi so mislili krvavo resno. Kako resno, priča brutalni nastop proti ljubljanski reviji "Perspektive", do katerega je prišlo hkratu s procesi proti oboroženim slovenskim vstajnikom.

19. maja so komunistične oblasti v Ljubljani na pritisk iz Beograda in ob odporu ogromne večine slovenskih kulturnih delavcev prepovedale izhajanje kulturno-politični reviji "Perspektive" ter zaprle njenega novega urednika, pesnika Tomaža Salamuna in njegovega sodelavca, pisatelja Jožeta Pučnika. Salamuna so zaradi ogorčenja kulturnih krogov morali izpustiti, še vedno pa je v ječi Pučnik, ki je bil pred leti obsojen na sedem let zaradi "prevarnega delovanja". Oba čaka zdaj proces. "Perspektive" je izdajala

Katoliška cerkev in sežiganje mrličev

Ko je kongregacija sv. Officija naročila škofom, naj ublažijo kazni, ki jih napoveduje kanonsko pravo za vse, ki so kakor koli udeleženi pri sežiganju mrličev, je tisk tolmačil to kot spremembo stališče Cerkev do kremacije. Dejansko ni Cerkev nikdar trdila, da je sežiganje samo po sebi nekaj bistveno slabega. Ker pa je zlasti evropska družba začela propagirati sežiganje mrličev v 19. stoletju kot afirmacijo brezboštva in zanikanje posmrtnega življenja, je Cerkev zagrozila katoličanom za sodelstvo pri takem početju s kaznimi. Ker je bila takrat Cerkev še prevdsem evropsko orientirana, ni dovolj upoštevala, da v drugih kulturah sežiganje mrličev nima tega prizvoka. V času, ko je bojevitost brezbožcev postopila in se je tudi Cerkev bolj zavedla svojega nadkulturnega značaja, kazni nimajo več pravega pomena. Neke škof je v tem duhu upoštevanje krajevnih običajev odpravil poljubljanje prstana in ga nadomestil z dotikom čela vernikov z njegovo roko.

Pavlova knjiga o Janezu

Za obletnico smrti Janeza XXIII so izdali v Vatikanu 122 strani obsegajočo knjigo, ki vsebuje razmišljanja papeža Pavla VI o svojem predniku. Knjižica je naslovljena: Papež Janez XXIII v mislih in srcu svojega naslednika. Zadušnico je daroval beneški patriarh kardinal Urbani ob papeževi navzočnosti in ob udeležbi velikega števila kardinalov in diplomatskih zastopnikov. Papež sam je daroval mašo zjutraj na oltarju blizu Janezovega groba. Italijanski škofje pripravljajo peticijo na cerkveni zbor, naj kanonizira Janeza XXIII z deklaracijo brez običajnega postopka.

kritičnimi nazori ter ga demoralizirati glede na socialistični razvoj".

Primer "Perspektiv" ni osamljen. Režim je pred njimi onemogel revijo "Knjiga 51" ter "Beseda". Prvič se je pa zgodilo, da so proti sodrudinikom ustavljene publikacije nastopili z "administrativnimi ukrepi", kar je stalniškov evfemizem za policijski teror.

Protesti kulturnih delavcev

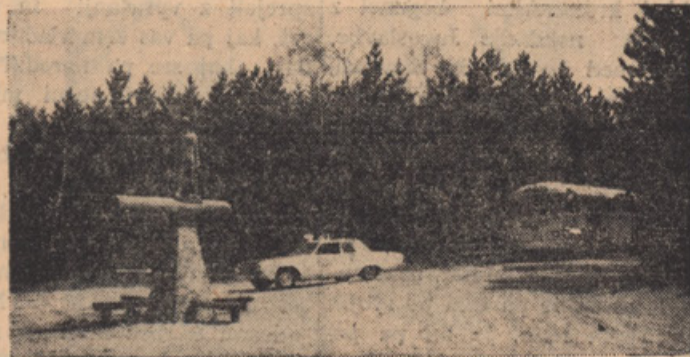
Ta brutalni nastop proti tudi letni svobodi kulture in kritike je zbudil med slovenskimi kulturnimi delavci jedke odmeve. Skupina 57 slovenskih pisateljev, v glavnem pripadajočih režimski reviji "Nasa Sobobnost" je podpisala protest proti takšnemu "navnanju ter ga poslala na vsa odgovorna mesta. Režim je na to odgovoril tako, da je policiji naročil organizirati preprečitev vprizoritve komedije "Topla greda" v izvedbi "Odra 57". Policija je to storila tako, da je nagala v gledališče v Križankah "delovni kolektiv" nekega socialističnega posestva iz okolice Ljubljane, na poslovanje in izgube katerega leti satira komedije. Ta nastop je sprožil burne proteste gledalcev in drugih, zaradi česar si pisca verjetno še niso upali zapreti.

Skratka, v Sloveniji se začena tako in hujše kakor leta 1956 na Poljskem in na Madžarskem. Tudi tam je iskra upora doma udarila iz podobnih ognjišč, kakor so ljubljanske "Perspektive"; to je, iz nezadovoljne partije same. "Monolitni" in "vseljudski" režim se je ustrašil dvajsetvrstične pesmi. Ima prav. Tudi dvajset vrstic lahko kdaj zaneti svet, če so izraz takšnega ljudskega odpora proti režimu, kakršen danes vlada v Sloveniji; če so izraz težnje za osvoboditev izpod ideološkega, političnega in gospodarskega jarma; če jih spremljajo štrajki, sabotaže, oboroženi nastopi in drugo.

Z začetkom osebnostnega boja v Sloveniji je nastopilo obdobje dejanj — in žrtev. Toda žrtev današnjega dne bodo ideali jutrišnjeja — in tem je skrivnost ter poročilo za uspeh vsakega boja za lepšo in svobodnejšo bodočnost sleherne naroda, tudi slovenskega.

ONTARIO VAS VABI...

Se štiri slike s potovanja zastopnikov in urednikov etničnih listov po južnem Ontariju maja meseca. Potovanje je organiziral pokrajinski oddelek za turizem. G. Peter Čekuta je zastopal naš list na tem enotedenskem potovanju. Obsirno poročilo smo objavili v prejšnji številki.

Zastopniki etničnih listov pred vhomom v Algonquin Park.

Na obisku pri litvanski plesni grupi, ki je natsopila v Niagari.

Policijske barake v Brockvillu.

Pred staro hišo v "Upper Canada Village".

● Stevilo smrth žrtev zaradi letalskih nesreč v ZDA je bilo 310 1. 1959; 378 1. 1960; 135 1. 1961; 183 1. 1962 in 146 1. 1963. Letošnje število žrtev je znatno večje — 286 do srede maja. Vključena je nasreča vojaškega letala (77 mrtvih) ter dve nesreči (95) mrtvih potniških letal izven rednega prometa.

● Harvard univerza je dobila 5 milijonov dolarjev za študij posledic, ki jo ima uvajanje avtomatiziranih organiziranih preprečitev vprizoritve komedije "Topla greda" v izvedbi "Odra 57". Policija je to storila tako, da je nagala v gledališče v Križankah "delovni kolektiv" nekega socialističnega posestva iz okolice Ljubljane, na poslovanje in izgube katerega leti satira komedije. Ta nastop je sprožil burne proteste gledalcev in drugih, zaradi česar si pisca verjetno še niso upali zapreti.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 3. \$ za Argentino 40, pezov, za Brazilijo 50 \$ kruzeirov, za Šilingov, za Avstralijo 2.- avstr. L., za Italijo in Trst 600.- lir, za Francijo 500.- frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi Slovenske poti.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja. Anglijo 15 šilingov, za Avstrijo 30

OPOMIN O VAŠEM

ONTARIJSKEM BOLNIŠKEM ZAVAROVANJU

19-ti ROJSTNI DAN?

OSTANI ZAVAROVANI! Ko dosežete vaš 19. rojstni dan nimate več zavarovanja skupaj s starši. V tridesetih dneh se morete vpisati posebej, če hočete odbrati zavarovanje. Prijavnice dobite v bolnicah, barakah in zavarovalnem uradu (Commission offices).

ZAMENJATO DELO?

OSTANI ZAVAROVANI! Ako izpremenite delo, ravnanje se po navodilih, ki so tiskana na vaši listini vplačili ("Certificate of payment, form 104"), katero vam mora naša skupina izstaviti.

SE BOSTE POROČILO?

OSTANI ZAVAROVANI! Če se poročite, morate vplačati družinsko vplačilo, ki krije moža, ženo in vse od vas te odvisne. Povejte vaši skupini A.L.I. če vplačujete direktno, sporočite zavarovalnici (Commission).

ONTARIO HOSPITAL SERVICES COMMISSION
2195 YONGE STREET, TORONTO 7, ONTARIO

Vedno imej pri roki tvojo bolniško zavarovalno izkaznico

Dr. Vladko Maček

Caracas-Venezuela, junij 1964.
Nekaj skromnih črtic v spomin napisal Lojze ILIJA

Med krščanskimi begunci z ozemlja nekdanje Jugoslavije, zlasti med Hrvati in Slovenci, gre te dni za dva težka novca: Umrl je dr. Vladko Maček (16. maja v Washingtonu), ki je v svetu predstavljal protest hrvatskega naroda proti komunističnemu režimu v domovini, pa svojih osebnih krščanskih usmerjenosti, nekoliko pa tudi po svojih častitljivih letih, je bil pa pomembna osebnost med vsem evropskimi begunci, ki so morali iz enakih razlogov zapustiti domovino. Nas Slovence je pa še posebej preteklost večkrat povezovala z njim v skupni borbi in slednjič nas je z njim vred doletela ista usoda izdanih in na mrtvi tiri potisnjenih.

Ker sem — brez svojih posebnih zaslug — imel priložnost, da sem prišel v tesnejši stik z veliko osebnostjo rajnega, smatram ob njegovi smrti za svojo dolžnost, da napisem o njem nekaj skromnih vrvic, v spomin pokojniku, morda pa tudi kot skromen prispevek k naši nedavni zgodovini.

Bilo je 1. 1933, nekaj tednov pred veliko nočjo, ko se je pred pompozni Državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu končala razprava proti slovenskim "punktašem", ki so se ob priliki "Senčurških dogodkov" eno leto prej z razbijanjem političnih shodov in zažiganjem Koroščevih kresov pregrešili zoper domisljivi "Zakon o zaščiti države". Bilo nas je deset, ki smo v spremstvu policije, vsak s svojo borno prtljago pod pazduho, prestopili vrata političnega zaporu v Sremski Mitrovici, da med poštenimi ljudmi prebijemo kaznen, ki so nam jo visoki gospodje v Beogradu prisodili. Na visokim zidom ograjenem vrtu, ki se je kopal v prešerni luči vselega pomladanskega sonca in je pod nogami čivkalo zadnje blato mehke sremeške zemlje, nas je sprejela vsa čaštitiva družba ki je pred nami za tem visokim zidom uživala "zaščito države". Bilo so to največ Hrvat, takorekč vse vodstvo Hrvatske Seljačke Stranke; njen glavni tajnik dr. Vladko Maček, poslanec dr. Pernar, poslanec Košutič, bivši pravosodni minister Kostič, ki je ta zapor za politične zločince ustanovil in ga tudi med prvimi užival, nekaj mladih fantov iz Like in še nekaj obrazcačev, ki so se v vrstah HSS ali pa tudi "na svoje" pregrešili zoper gumijasti paragraf.

Poleg njih, ki so se vsi s ponosom smatrali za učence takrat že rajnega Stjepana Radica — dr. Pernar n. pr. je bil istočasno z njim in njegovim bratom Pavlom ob streljih v beograjskem parlamentu ranjen — je tu prestajala svoje zaporne kazni tudi skupina mladih ustašev, ki so hoteli nekje v Slavoniji spustiti vlak v zrak in so že položili mine pod tračnice in jih strokovnjako pravilno zvezali z električno žico, potegnili k akumulatorju dolgo vzgibalno vrv, na koncu katere je eden od njih čakal, kdaj bo prigrmel vlak, da bi napravil stik in... ostali pa so šli v bližnjo gostilno, da bi ob časi vzpodbudne slavenske kapljice prebili napete minute čakanja — ko je čisto nepovabljeni v gostilno stopila policija, ki je bila o vsej reči vnaprej poučena, in plačala vso "ceho", glavni iz te družbe pa so za istim visokim zidom prestajali odmerjene zaporne kazni, v hudomušno veselje dr. Mačka, ki rokovnjaških podviger ni mogel videti.

Od Srbov je bil — če me spomin po tolikih letih ne goljufa — samo univ. prof. dr. Dragoljub Jovanović, ustanovitelj Srbske zemljoradničke stranke, zelo izobražen, nad vse plemenit mož, idealist, ki je od Zveze Sovj. Soc. Republik in njegovega družbovnega ustroja pričakoval resitve vseh perečih vprašanj — in po 1. 1945 tudi doživljal svoje razočaranje, kakor vsi idealisti, ki so mislili, da je SSSR "svetaja Rus".

Družba, ki nas je odprtih rok in ust sprejela, je bila torej kaj pisana in kaj različnih razorov. Vedno veseli, nikdar portri, ved-

no duhoviti dr. Maček je bil tu kot patriarh v družbi malih pre-rokov, bil je tudi med vsemi najstarejši. Ker je med zarotniki že navada taka, da ima vsak sam sebe za najbolj važnega in "težkega", so tudi nas novice sprejeli z vprašanji in očitki, češ, kaj pa vas sem vlačijo, med nas... kaj ste pa naredili pravzaprav, podnevi nočni mir kalili... zapor bo prišel od dober glas... okrajni glavar naj bi vam odmeril nekaj denarnih kazni, pa bi bilo "pravici zadoščeno", ne pa med nas... Pri vsem tem je pa poslanec Brodar imel od sedeti 3 leta — kakor dr. Maček, —dekan Škrbec in moja malenkost po 1 leto, Jernej Vombergar 9 mesecev, Jože Loboda in še nekaj fantov z Dola po 6 mesecev — in se torej nismo dali kar tako v kozji rok ugnati. Konec koncev: od prviga dne dalje smo bili ena družba, v kateri ni nikoli manjkalo snovi ne za resni razgovor, ne za burkasto šalo. Za šalo je predvsem skrbel neki trgovski kapitan z otoka Lastovo (takrat v italijanski zasedbi, po kateri je tudi on bil italijanski državljan), ki je s svojo potniško ladjo plul ob dal-matinski obali; ladijska družba mu je pa naročila, naj med vožnjo opazuje in zapisuje vse, kar se na obali zida — in on je res tako delal. Ko pa je nekdo pristal v Šibeniku (ladja je plula pod italijansko zastavo), mu je nekdo s pomola povedal, da italijanski konzul želi z njim govoriti — komaj pa je mož stopil z ladje na suha tla, je se policija roko nanj položila: aretirani, obtožen in obsojen zaradi špijonaže "v korist neke tuje države" na tri leta zaporu, ki jih je prestajal za istim zidom. Poleg nad vse zanimivih dogodivščin iz svojega mornarskega življenja je skrbel tudi za vedno nove mornarske šale, ki so bile včasih tudi nekoliko robate. Ko pa smo prišli z dvorišča v sobe, je pa sedel na svojo posteljo, vzela izpod vzglavja že močno oguljen, močno od prstov zamazčen molitvenik in eno uro ni bilo nič z njim: slep in gluha za vso okoljico je prebiral svoje molitve. Kó je bilo to opravljeno, je potegnil iz žepa sukničja rožni venec ali "krunico", se spustil v počasni hoji po sobi gor in dol in molče prebiral oguljene jagode. To so bili običaji njegovega dne, ki jih ni nikoli opustil.

Tako smo prišli v novo družbo in kmalu nismo bili več "novinci". Kulturne ali civilne skrbi za nas je takoj s prvim dnem prevzel — danes že tudi rajni — Jože Bitenc, ki je bil tedaj postajenačelnik v Sremski Mitrovici; čim je zvedel, da smo prišli, je s svojo ženo takoj vse preskrbel za priboljšek pri sicer dokaj vodeni jetniški hrani, za naše perilo, pa tudi knjige in časopise; ves čas zaporu sta prav po očetovski za nas skrbeli, dasi je takrat vse režimski tisk grmel zoper take "protidržavne elemente" za kakršne smo veljali mi, in je bilo torej za državnega uradnika dokaj kočljivo, imeti z nami očitno prijazne zveze. Njemu je bilo pa naročeno javno mnenje očitno kaj malo mar, saj smo četrtke za četrtko posedali po dakov prostorni, pa kaj kasarniško opremljeni čakalnici, ko sta nas z ženo hodila obiskovat, nikdar praznih rok... in govorili, govorili, tudi o stvarih, o katerih časopisi niso pisali. S tem svojim nesebičnim ravnanjem sta pač zaslužila, da se vselej, kadar se govorilo o teh dogodkih in slovenskih zapornikih v Sremski Mitrovici, tudi ona dva omeñita — to zahteva priznanje idealizma, plemenite narodne zavednosti in poguma.

Prva zamera v zaporu Kmalu pa se je izkazalo, da se vladajočemu režimu zdimo bolj važni, kot pa smo si dotlej predstavljali. Nadzorstvo zaporu, t.j. predsednik okrožnega sodišča, nam je hotel prijaznost izkazovati in je pošiljal v naš zapor kajenzice iz kriminalne jetnišnice, ki so pometali po sobah, prinašali hrano in opravljali podobne hišne posle, obenem pa bili tudi oči in ušesa policije, da bi preko njih izvedela, kaj se med nami govori, kaj benero, kaj pišemo itd. Eden od teh se mi je kar po prvih dneh ponudil, da more skrivaj oddati pismo na pošto, če bi ravno hotelkomu kaj zaupnega sporo-

čiti. Dal sem se "pregovoriti" in mu naslednji dan res izročil "pismo" ki je, seveda, goroko malo policiji v roke. Ko smo v zaporu o tem zvedeli, je nastala precejšnja zaskrbljenost, češ, bogve kaj je policiji na takle neumen način na nos prišlo, jaz sem bil pa klidan z predsedniku sodišča na zagovor. Ko sem prišel v njegovo pisarno, je na mizi pred njim že ležalo moje pismo, vse lisasto in umazano od raznih kemikalij, s katerimi je policijska skušala odkriti "tajno" pisavo, pa brez uspeha. Nič kaj preveč vljudno me je vprašal, naj zlepa povem, kaj pismo vsebuje. "Zlepa" sem mu povedal, naj nič nikar ne iščejo, ker pismo ne vsebuje popolnoma nič; tudi osebe v Ljubljani, kateri sem ta prazen list papirja poslal, naj ne iščejo, ker je ni; da sem si samo zato privoščil šalo, ker se mi je za malo zdelo, da se nas lotijo s takimi stvarmi, ki spadajo med najbolj naivne policijske zvijače. S tem se je zaveda končala — prva zamera. Ko sem dr. Mačku ponovno zagotovil, da je bil papir res popolnoma prazen, je hudomušno vesela dejal: "Baš si mi lopov".

Toda — "če fant smolo ima, mu vrag miru ne da". Tedaj je nedeljski "Slovenec" imel mladinsko prilogo "Stričkov koteček", ki jo je vodil "Kotičkov striček", priznani mladinski pisatelj Mirko Kunčič. Otroci so dopisovali, urednik pa jim je na svoj način odgovarjal, pol vzgojno, pol šaljivo in tako na posrečen način družil "utile dulci", koristno s prijetnim. Priloga je bila zelo priljubljena, brali so jo pa odrasli morda bolj natančno in s še večjim užitkom kot pa otroci, ker jih je spominjala na "dni, ki so bili". Z nekim Petrom iz Dola pri Ljubljani, ki je zaradi zelene kravate prišel pod "zaščito države", vse se dogovarila, da bova Kotičkovemu stričku pisala. Res sva sestavila pismo s prvim dnem sem bil enakopravni prevalec sobe in je takoj zavladala med nami nepriljena domačnost. Dr. Maček je imel sploh velik talent za družabnost. Bil je majhne postave, živahne hoje, živih oči, iz katerih se je bliskalo zanimanje za ves svet. Vedno zdrav kot dren je bil tudi vedno dobre volje in vedno optimist. Zapor mu je zelo zmedel politično snovanje in mu tudi privatno življenje vrgel s tira, pa ga vse to ni popolnoma nič potrla.

V njem ni bilo nič narejenega, nič nedosegljivo visoko letedečega; njemu ni bilo nič za slavo nikomur razumljivega učenjaka ali nad vse vzvišena državnika, on je hotel biti le razumljiv ljudski voditelj — to je pa bil. Castihlepa ali egoističnega stremstva ali stremjenja po kaki cesarski veličini, kar se tako rado pojavlja pri k diktatorstvu nagnjenih značajih, sploh ni poznal. On bi z enakim veseljem in z enakim čutom moralne odgovornosti opravljal posle vaškega župana ali pa državnega predsednika.

Takoj prvi dan mojega prihoda v sobo je čisto enostavno dejal, da je vse, kar je v sobi, skupno. Ker mojega ni bilo skoro nič, tovariš iz Karlovca je imel še nekaj manj, ker ni imel knjig, se to pravi, da je dr. Maček vse svoje z nad vse domačo krščansko širokosrčnostjo dal nama na razpolago. Misli je tu predvsem na priboljške, ki mu jih je žena redno nosila in so bili vedno na mizi. Tu je bila predvsem neka potica, kakršne mednarodno slaščičarstvo ne pozna: iz medu, orehov in lešnikov in raznih aromatičnih začimb, testa pa samo toliko, da se te dobrote ne razstajejo. Tako potico je dobil skoro vsak teden, poleg mnogih običajnih — in vse je bilo vedno na mizi z njegovo besedo: Kar je na mizi, je ponujeno. Poleg tega je bil vedno na mizi tudi slavna "akija", tihotapski tobak, prinesen naravnost iz Hercegovine. Takega tobaka menda ni na svetu. Tobak, ki ga morajo ameriški milijonarji kaditi, je proti "škiji" pravi plevel, ki ga noben parfum ne more izboljšati. Na hercegovskem tobaku že mora nekaj biti, ker zdaj vidimo, da ga južnoameriške tobačne tovarne uvažajo, da ga mešajo med domačega za cigarete, ki gredo kot njihove najboljše na trg "Šklja"

je naravni tobak, nič v laboratorijih predelan, samo pravilno sušen in kot las tenko in dolgo narezan, zato pa ohrani lepo zlatorumeno barvo in diši samo po tobaku. Pride naravnost od sadilcev tobaka kot njihov privatni pridelek, v kolikor ga morejo skriti pred očmi finančnih kontrol. Tihotapstvo s tem tobakom je bilo na Hrvatskem vedno zelo razpredeno, največji trg je bil seveda Zagreb. Dr. Maček je dejal, da v Zagrebu vsa "fina gospoda" od kanonikov do advokatov kadi "škijo", ne samo, ker je bil ta tobak cenejši in boljši, temveč tudi iz odpora proti nepriljubljeni državi in njenim monopolom.

Se kot stanovalec dr. Mačkove sobe sem še vedno vsak dan popoldne hodil v slovensko sobo "na klepet", dokler nam pazniki niso vsakomur veliči iti v svojo sobo, ker so nato šobe zaprli. Pazniki pa so radi nekoliko potegnili in če sem priložnost izbral in ostal dalje v slovenski sobi, je dr. Maček stopil na hodnik in zavpil: "Kranjac, kafu!" (kar je v našem razmerju imelo izključno samo prizvok domačnosti). Tedaj je bilo treba vse pustiti, naj je bila igra ali razgovor, in iti "domov", kjer so že stala na mizi tri skodelice črne kave, ki jo je vsak dan skuhal tovariš iz Karlovca, z običajnim prigrizkom potic, štrukljev itd. Če sem se kaj obotavljal in prihšel pozneje, je bil dr. Maček hud in je dejal: "Pa gde si bil, Kranjac? Ti znaš, da je u 4 kafa na stol!" To je bilo tako redno vsak dan, kakor ura. Pri vsem dobrem značaju, brez vsake vidne strogosti, je bil dr. Maček človek reda in točnosti in mu je tudi to šlo brez vsakih mrkih gub na obrazu. Vstajal je vsak dan ob isti uri, razgovor je bil vedno ob isti uri, enako kosilo, enako tudi popoldanska "kafa", kajti po kavi je bilo vsak dan obvezno igranje kart "preferens" ob "škiji" in drugi ali tudi tretji skodelici kave. Igranje kart je nekako spoštoval, češ, da tudi to človeku živeti pomaga. V prvi svetovni vojni je služil v hrvatski domobranski vojski in je bil nekje v Karpatih, kjer so bili na položaju v zaledju trije oficirji, ravno za partijo taroka. Dr. Maček kot najmlajši bi moral biti prestavljen naprej, na bolj izpostavljeno mesto, in predstojnik bi bil ob tarok, pa je nemudoma poslal na višje mesto poročilo, da dr. Maček opravlja "specialne naloge" in da je nepogrešljiv — in je ostal tarok z njim; tako je dr. Maček sam utemeljil svoje nagnenje do kart.

Z dr. Mačkom v isti sobi v zaporu

Soba, v kateri je dr. Maček prestajal svoj zapor, je bila zadnja ob koncu hodnika. Z njim je bil dotlej v isti sobi še nek mlad elektrotehnik iz Karlovca, vnet pristaš HSS in dr. Mačku nekak osebni sluga, ki je skrbel za red po sobi. Zaradi udeleževanja v vrstah HSS je bil obsojen na 1 leto zaporu in je bilo torej med njima najlepše soglasje. Jaz sem prišel v to sobo kot tretji in le po višji sili, mogel bi torej biti sprejet kot tuj element, ki moti njuno dotodanjno idilo. Pa ni bilo tako. Takoj s prvim dnem sem bil enakopravni prevalec sobe in je takoj zavladala med nami nepriljena domačnost. Dr. Maček je imel sploh velik talent za družabnost. Bil je majhne postave, živahne hoje, živih oči, iz katerih se je bliskalo zanimanje za ves svet. Vedno zdrav kot dren je bil tudi vedno dobre volje in vedno optimist. Zapor mu je zelo zmedel politično snovanje in mu tudi privatno življenje vrgel s tira, pa ga vse to ni popolnoma nič potrla.

Dasi je bil po vseh svojih nazorih kmet in je bilo tudi njegovo politično delovanje usmerjeno v kmetstvo, vere — takrat — ni imel kmečke. Po veri je bil tolstojanec ali kristjan "bez popova", t.j. človek, ki —večkrat celo v visoki meri — goji naravne čednosti in ima najlepše mnenje o Kristusu, pa brez zastopnikov na tem svetu. Njegov vzor je bil Tolstoj. Iz takega stališča mu je bila tuja vsaka verska nestropanost. Poseben prijatelj pravoslavlja pa ni bil, ker mu je očital, da se za "svetim srbskim pravoslavjem" skrivra hegemonija srbstva v Jugoslaviji, kar je bilo v versko mešanih krajih, ki jih na Hrvatskem ni malo, vedno zelo pereče vprašanje. Z eno besedo: bil je pošten liberalca, ki ne vidi rad, da bi "klerikalci" preveč v ospredje silili ali pri volitvah celo zmagali, ki pa po vsakem političnem shodu povabi na slavno-stno kosilo tudi kraljevega župnika "sa gazdaricom", z gospodinjo. Seveda pa ima "človek z devetdesetim letom vse ostrejšje oči za svet in življenje, kot pa s tridesetim, ko se mu še vse megli. Tako je tudi dr. Maček odšel s tega sveta popolnoma spravljen z Bogom in Cerkvijo.

V njegovem političnem, zlasti pa gospodarskem programu, je bilo gotovo nekaj točk, ki praktično niso bile izvedljive, ker jih je čas prerastel, ker pa ni nikoli prišlo do tega, da bi jih mogel izvajati, je tudi teorija izgubila svoj pomen. Politično je bil pristaš največje neodvisnosti vsega hrvatskega ozemlja, česar pa ni mogel s pravo besedo izraziti, ker so prave besede — Država — že polastili "pravaši", pristaši Star-

čevičeve stranke prava, ki so v tej dobi že dobivali ime "ustaši". Ker je torej že politično konkurenčno podjetje zahtevalo hrvatsko državo in to z neprikrivano tujo pomočjo, je bil vrhovni smoter HSS, če je hotela ohraniti svojo samostojnost in individualnost, taktično zelo oslabljen in se v demagoškem političnem boju niti izgovoriti ni mogel. Da vsaj nekoliko obide učinkovitost ustaškega programa, je svoje zahteve izrazil z besedami: "Svoju koburu na ramenu in svojo kesu u džepu!" t.j. lastno vojsko in lastne finance, kar je pravo malo manj kot lastna država. Morejo se pa take besede tudi tako razlagati, da je le še priznaval neklo skupnost z Jugoslavijo in sicer naj bi bile skupne zadeve sledeče: na Drini bi pozidali močen zid, v zidu bi nekje napravili majhna vrataca ("jedna mala vrataca"), na praznik "uedinjenja" ali nekaj podobnega bi najvišji predstavnik Hrvatske ta vrataca nekoliko odprl in hitro na "jugoslovansko"; t.j. srbsko stran zavpil: "Zdravo, braco" in vrataca brž zaploptnil. To naj bi bile "skupne zadeve" Hrvatske z Jugoslavijo, t.j. Srbijo. S takimi nazori je 1. 1945 postal minister za federacije in podpredsednik vlade, ki ni imela več kaj vladati, in s temi naslovi je na stara leta šel v tujino, kjer je moral vse svoje krščanske in hrvatske idealne opustiti, če je hotel živeti. Slišal sem celo, da je v svoji delovni sobi imel sliko Petra Karadjordjevića — bil je pač podpredsednik vlade s pravico, dajati vdanostne izjave. V njem je bila na kraj braked način upodobljena usoda krščanskih političnih predstavnikov Srednje Evrope, ki žive, če opuste svoja načela in načrte in dajejo vdanostne izjave in to stanje imenujejo "demokracija" in so hvaležni za njo. To je mučenška usoda premaganih in izdajo na stranski tir potisnjenih narodov, katerih duša ni več važna, važna je samo še njih zemlja in nje zakladi, o vsem tem se pa baranta brez predstavnikov. Tudi Hrvatom kot krščanskemu narodu ta usoda ni ostala prihranjena. Dr. Maček je dolgo nosil to bridko breme, slednjič je v častiljivi starosti nad 90 let omagal, ne da bi kdaj mogel svobodno razviti svoje talente in svojo brezmejno ljubezen do hrvatskega naroda v dejanju pokazati. Ob njegovi smrti se klanjamo trpečemu in ponižanemu človeku, ki je bil hkrati tudi podoba našega trpljenja in ponižanja.

Dr. Vladko Maček je bil Hrvat V begunstvu je menda izdal knjigo spominov, ki je izšla v angleščini v USA. V kritiki teh spominov je sicer meni popolnoma neznan dr. Stjepan Buč v monakovski "Hrvatski državi" med drugim dejal: "Mačkova težava in naša velika tragedija je v tem, da je na čelo naše težke borbe za narodovo svobodo in državno samostojnost bil potisnjen človek nehrvaškega duha, Slovenec". (Po "Slovenska pot", Buenos Aires, december 1958) S takimi besedami je kritiki ali hotel vreci kamen na Slovence, češ, škoda ste nam naredili, ko ste nam Mačka dali, ali pa na Hrvate, češ, dr. Mačka ste imeli za voditelja, ki še Hrvat ni bil! Naj bo tako ali tako: ni jih narekovala ne ljubezen do Hrvatov, ne ljubezen do Slovencev, ker niso resnične. Dr. Maček je bil Hrvat z dušo in telesom, njegova osebnost ni imela nobenega drugega temelja kot hrvatsvo. Njegov oče je bil res rojen Slovenec, Stajerc, umrl pa je kot Hrvat: Bil je inženir; ko je bli zaposlen pri gradnji proge Zagreb-Rijeka, je v Kupincu videl ugodno posestvo, ki ga je kupin, se oženil s Hrvatico in je bil t odtlej njegov edini dom, po besedi, da bo mož zapustil očeta in mater in se držal žene. Tu je bil rojen dr. Maček, tu se je začela njegova domovina in se z leti in izobrazbo razširila do skrajnih mej hrvatskega ozemlja. V tem dragem Kupincu je dr. Maček preživljal svojo mladost in Kupinec, Kupinec je bila zanj beseda, ki je bila ena sama pesem, himna mladosti in vsega lepega, Kupinec in Zdenčina! Tu je po-

znal vsak potok, vsak travnik, vsako brv, v vsakem letnem času. Bil je spreten jahač, oster opazovalec narave in dober lovec. Tu se je razvil kot mlad vlastelin, ko je po očetu prevzel posestvo in začel sam gospodariti, ne kot mešan, ki ima na deželi pristavo za nedeljske izlete, temveč kot človek, ki je "iz prsti ustvarjen". Od domače vasi se mu je domovina razširila do Zagreba z vso svojo zgodovino, Illico in Kaptolom — kakšni spomini so ga vezali skoro na sleherni ulico živahnega mesta, kjer je kot študent na najbolj nazoren način mogel opazovati hrvatski življenj in kjer je v študentovskih praskah z "madžaroni" utrjeval svojo narodno zavest. Že zelo zgodaj pa so ga dogodki potegnili v javnost; bogve kolikokrat je prepotoval vso Hrvatsko po dolgem in počez! Kaj vse je vedel povedati s teh potovanj, o običajih in nošah in načinu življenja v tej ali oni pokrajini — vse, kar prihaja iz elementarne duše naroda, ga je veselilo in na vse je bil tudi ponosen. Veliko od njegovih pripovedovanj se je izgubilo iz spomina, eno pa še morem reči: slovenskega na dr. Mačka po očetu ni prišlo nič. Dr. Maček je pil samo hrvatsko kulturo in samo Hrvatska je bila njegov duševni svet. Če je znal to ali ono slovensko popevčico, tega ni imel od mladosti, temveč od kasnejših stikov s Slovenci, tudi v zaporu se je veliko slovenskih pesmi lahko naučil, saj jih je slišal dan za dnem, dober pevec je pa tudi bil. Naj Slovenci zaradi te "izgube" ne bodo žalostni, še manj užaljeni. Take "izgube" se tudi Hrvatom primerijo. V Prezidu je živel mogočen Hrvat, veljak in pol, ki je imel s tremi ženami 25 otrok — eden od teh je tudi zapustil očeta in mater in se držal slovenske žene in z njo ustanovil pred prvo svetovno vojno morda največje čisto slovensko lesno podjetje, ki je delovalo od pragozdov in Gorskem Kotaru pa do Trsta; bil je stari oče žene pisca teh skromnih vrvic in po njegovem rodu ne gre nič hrvatskega, pa ni bilo ne sramote, ne greha. Današnji čas pa nam res skoraj preveč bridko kaže, da je narodnost kaj trhlja stvar in močno od okoliščin odvisna, saj v tisoč in tisoč primerih otroci ne bodo iste narodnosti, kot so bili starši, pa ne otrokom ne staršem ne bo mogoče nič očitati V vsem dr. Mačkovem mišljenju je bilo veliko krščanskega univerzalizma in zaradi svojega hrvatstva ni bil nikoli šovinist do drugih narodnosti; tudi srbstva ni sovražil, temveč se ga je bolj bal, ker je v srbstvu videl moč države, ki konec koncev niti ni bila v rokah srbstva, temveč beograjske čaršije, proti kateri je pa pošten človek vedno moral biti v vojnem stanju. Tudi zgodba o "planinskih Hrvatih" — kar naj bi v očeh nekaterih megalomanov bili Slovenci — mu ni bila neznan, pa se mu iznajdba ni zdelo be-sede vredna.

Dr. Vladko Maček je bil Hrvat

V dr. Mačku ni bilo nič manj hrvatstva in nič manj hrvatske kulture kot v njegovem političnem predniku, Stj. Radiču — če človeka sodimo po duhu in ne po rasi. Vsekakor bo tudi dr. Maček v hrvatski zgodovini ostal v vrstah tistih velikih mož, ki so nesebično gradili dom svojemu narodu, dasi so njega spodili, preden je bil dograjen. Če mu je "vihar vse razdjal", bo ostal velik in trpljenju, saj so ga pre-ganjali vsi pogani, katerim je v roke prišel, slednjič je moral k nesreči svojega naroda moljčati ali pa mu je bilo dovoljeno govoriti tako, da njegova beseda ni nič pomenila. In nič ne zmanjša njegove moralne veličine, če ne v preganjanju, ne v prisiljenem molku ali nepomembnem govorenju ni bil sam — to je usoda vseh odstavljenih in na mrtvi tiri potisnjenih; mučenška usoda, ki jo je smrt v tuji deželi častno končala.

Dr. M. Krek je dal na njegov grob položiti venec z napisom: "Voditelj Hrvatov — Slovenci". Bolj točno in bolj dostojanstveno ni bilo mogoče izraziti njegovega zgodovinskega pomena in našega odnosa do njega. In še to moremo reči, da bodo o tem voditelju Hrvatov Slovenci vedno lepo mislili.

Naj v miru počiva!

Med Slovinci

Delo dobi v Britski Kolumbiji: Krojač ali pa čebra šivilja, za nova oblačila in popraviljanje, dobi stalno delo. Plača po dogovoru. Gregory Tailor Shop, Box 244, Vernon, B.C.

Toronto

Obisk misijonskega brata.—Koncem junija je bil na obisku v Torontu misijonski brat Družbe sv. Vincencija Pavelskega Karl Kerševan. Po roku je tržčan in že od leta 1946 deluje kot misijonar v Kongu. Letos je obiskal svoj rodni kraj Trst in Slovenijo in je sedaj na potovanju med slovenskimi naseljenici v Kanadi in Ameriki, da poživlji misijonsko misel in pridobi novih dobrotnikov; obiskal bo tudi naše naseljenice v Argentini.

Brat Kerševan je imel v Torontu dva predavanja, prvega v slovenski dvorani v New Torontu in drugega v dvorani Marije Pomagaj; predaval je različne barvasti film, ki prikazuje delo Cerkev in življenje domačinov na misijonskem ozemlju blizu Leopoldville, kjer deluje brat Karl kot električar.

V začetku junija nas je obiskal predsednik "Slovenskega državnega gibanja" dr. Mate Resman, vsrledi junija pa se je oglašil g. Mirko Javornik iz Washingtona. Oba sta v družbi veselih Slovencev preživela nekaj prijetnih uric. Oba sta nam vedno dobrodošla. Se pridita!

9. junija je bil v "International Institut" seminar "Dept. of Lands and Forests" za zastopnike etničnih organizacij v Torontu. Navzočih je bilo 150 zastopnikov etničnih časopisov, klubov in organizacij, med drugimi tudi naš list "Slovenska Država". Seminar se je začel z večerjo; nato so sledili govori o zaščiti parkov, rib in živali, ter o gozdnih požarih in Ontarioju in podobno. Po govorih je sledila debata.

Cleveland

Duhovniške premestitve. 4 S škofijemski odlokod je bil začetkom junija premeščen k fari sv. Vida. Č.g. Julij Slapšak, doslej kaplan v župniji sv. Lovrenca. Z istim odlokodom je bil nameščen za kaplana pri sv. Lovrencu novomažnik č.g. Arthur Zanutič.

C. g. Inganclj Kunstelj na obisku.

Junija se je v Clevelandu mudil na obisku č.g. Ignacij Kunstelj, slovenski izseljeniški duhovnik iz Anglije.

Spominška kapelica.

V nedeljo 7. junija popoldne je bila ne Slovenski pristavi kratka slovesnost vzdave listine darovalcev v oltarni podstavek spominške kapelice. Blagoslovitev kapelice pa bo 5. julija.

Priveditve na pristavi.

Letošnja otvoritvena prireditve na Slovenski pristavi je bila v nedeljo 14. junija in se je udeležilo zelo veliko število članov in prijateljev.

Naslednjo nedeljo 21. junija pa je na pristavi nastopila Slovenska telovadna zveza. Dan prej pa so bile telovadne tekme med Clevelandčani in Torontčani.

Slovenska šola pri sv. Vidu je imela tamkaj svojo prireditve v nedeljo 28. junija.

Na pristavi so bile v tem času tudi dončana dela na plavalnem bazenu.

Slovenska šola pri Sv Vidu

Cleveland, Ohio. — V soboto, 23. maja, je Slovenska šola pri Sv. Vidu zaključila šolsko leto 1963-1964 s sporedom, kjer so razdelili spričevala onim, ki so izdelali, kakor tudi nagrade in pohvale vsem tistim, ki so se prav posebno odlikovali v pridnosti in vztrajnosti.

Podatki, ki sem jih dobil na razpolago, kažejo, da se je v začetku šolskega leta vpisalo 180 učencev in učenk. Ob koncu šolskega leta pa jih je bilo 166; glavni vzrok te razlike so bile preselitve staršev izven območja šentiviške fare.

Iskrene čestitke vsem tem pridnim učencem in učenkam,

zlasti še tistim, ki so prejeli nagrade in pohvale. Cestitke pa seveda tudi vsemu učiteljskemu zboru, čigar nesebično požrtvovalnost in delavnost vsi globoko cenimo.

Kakor vsako leto, tako je tudi to šolsko leto, ki smo ga ravnokar zaključili, Slovenska šola imela vrsto prireditve kot Miklavževanje, družabne večere in Matevinsko proslavo, kjer so srebrna grla naših otrok s pesmijo in igrami razveseljevala naša srca. Polne udeležbe na teh prelepih prireditvah so dokaz, da je Slovenska šola naši slovenski javnosti zelo pri srcu.

Tu zasluži vsi pohvalo učiteljski zbor pod vodstvom č.g. Jošta Martelanca. Ogromno dela je namreč vložena v vestno pripravo učnih snovi, pripomočkov in sporeda, ker ni primernih knjig na razpolago. Neštete so bile ure, potrebne za pripravo vseh prireditve; petje, deklamacije in igrice so zahtevale celo vrsto vaj izven rednega pouka. Odbor staršev pod predstvom g. Vinka Rožmana je bil seveda največja pomoč učiteljskemu zboru, zlasti ob prireditvah, ki so toliko dela in priprav potrebnobno z dvorano, kuhinjo, točilnico, vstopnicami itd.

Zahvala torej vsem, ki žrtvujejo čas in sredstva, da lahko Slovenska šola pri Sv. Vidu leto za leto tako uspešno vrši svoje vzviženo nalogo na vzgojnem in narodno ohranjevalnem polju.

Zahvala tudi našemu župniku msgr. L. Bazniku za vsa naklonjenost in razumevanje ter za vse zanimanje, ki ga vedno kaže za Slovensko šolo.

Vsem otrokom šentiviške slovenske šole pa vesele in srečne počitnice ter na svidenje v septembru!

F.A. Gorenski

Chicago

Konvencija Slovenske Zenske Zveze je bila letos meseca maja v Chicagu. Delekatke iz vseh delov Amerike so bile zbrane. Konvencijo so otvorile v nedeljo 17. maja v mašo v cerkvi sv. Stefana. Mašo in pridigo je imel p. Klavdij Okorn, OFM iz Milwaukee, Wis. ki je Zvezin duhovni vodja. Konvencija je zborovala z hotelu Morrison. V sredo 20. maja je bila sv. maša za vse mrtve članice SZZ, katero je daroval čikaški pomožni škof Msgr. Wycislo. Pridigal je urednik Ave Maria p. Fortunat Zorman, Glavna tajnica te največje slov. ženske organizacije, ki teje nad 13 tisoč članic je Mrs. Albina Novak, urednica glasila "Zarja", je Mrs. Corinne Leskovar. Sedež Slov. Zenske Zveze je na 1937 W. emark Rr. Chicago, Ill. Predsednica je Mrs. Antonija Turek iz Clevelanda, Ohio.

Poroke. Junij je mesec porok. Tako smo imeli zadnje čase dve poroki: 27. junija sta stopila pred poročni oltar Milan Pecharich in Marta Krašovec. Oba sta med nami poznana kot odlična javna delavca. Zenin Milan je že nekaj let v odboru SNZ, trenutno je njen podpredsednik; njegova izvoljenka Marta pa je aglina pri Mladinskem pevskem zboru Lige in vedno na razpolago za organizirano delo. Lani je bila izvoljena za Kraljico Slovenskega Dneva. Milan je vedno sodeloval tudi v plesni skupini SARC.—V soboto 30. maja sta si obljubila večno zvestobo Ivan Koščak in Marjan Milich. Naj spremlja božji blagoslov novoporočence skozi vse dni življenja, da bi trdno držala vez medsebojne zakonske zvestobe in ljubezni!

Materinska proslava katero je v soboto 6. junija priredila Liga je prav lepo uspeła. Bila je pester spored, ki so ga pripravile učiteljice slovenske sobotne šole Ana Gaber in Milena Soukal. Nemalo zaslugu imajo seveda p. Vendelin, ki je vodil petje, g. Alfred Fišinger kot pianist, gospa Metoda Fišinger, ki je učila rajalni nastop deklic, ing. Jože Rut kot napovedovalce in Ivan Žitnik kot odeski mojster. Spored je bil prav pester: nastop

pevskega zbora najmlajših; Mladinskega zbora, rajanje deklic in deklamacije. Posebnost je bil nastop učencev klavirske šole, ki jo vodi prof. Alfred Fišinger. 11 učencev je pokazalo, kaj so se naučili. Sest jih je bila iz začetnega tečaja, dve deklici, obe Jelenčevi iz nadaljevalnega tečaja in tri dekleta iz višjega tečaja. Vsi so prav lepo zaigrali in navdušili občinstvo. Profesor A. Fišinger je vložil v ta nastop mnogo truda in če bodo učenci sledili svojemu mojstru, bodo dosegli prav lep napredek. Za konec proslave je igralska družina Lige zaigrala prizor v 3 slikah Bog je ljubezon. Po Tolstoju ga je priredila ga. Milena Soukalova. Delo je globoko odjeknilo tako po vsebini kot tudi po podajanju.

Slovenski Dan bo letos v nedeljo 11. oktobra v Sokol Haviček dvorani na Lavndale in 26. Str Prav je, da se ta dan oddolžno pionirjem slovenske pesmi in glasbe na slovenski radijski uri.

Proslava čeških Orlov — 1100 letnica sprihoda slovanskih bratov sv. Cirila in Metoda bo v nedeljo 4. oktobra. Proslava bo v dvorani cerkve sv. Cirila in Metoda. Zveza slovenskega orlovstva bo ob tej priliki blagoslovila zastavo. V nastavek na vrhu prapora, bodo vdeleni o-stanki sv. Cirila. Češko orlovstvo v tujini je precej močno. Predstavlja ga ing. Vladimir Richter, bivši načelnik Češkega Orla. Slovence vežejo lepi spomini na sodelovanje s češkimi Orli. Slovence bo na tej proslavi zastopala delegacija bivših slovenskih Orlov z g. Stanko Mašičem na čelu.

"Slovenia's Role in Yugoslav Economy" — je naslov najnovejšje knjige, ki je pravkar izšla izpod peresa Tousaaint Hočevar, Associate profesor of Economics na Keuka College. Izdal je knjigo Slovenian Research Center, Columbus O. Predgovor je napisal Prof. dr. Edi Gobec. Knjigo, ki obsega 62 strani, je natisnila Mohorjeva družba v Celovcu. Pisec knjige, na podlagi uradnih jugoslovanskih virov objavlja vlogo Slovenije v jugoslovanskem gospodarstvu. Bežen pregled pove, da je Slovenija najbolj aktivna in napredna dežela v sedanjji Jugoslaviji in doprinaša bistven del k celokupnemu jugoslovanskem gospodarstvu. Je potrdilo knjige, ki jo je izdal Franc Jeza pod naslovom "Taka slovenskega naroda". Ob tej priliki mi pride na misel profesor na kmetijski živilski in sadjarski šoli v Mariboru, ki je učencem vedno povdarjal: "Vedite, Slovenija je zmožna samostojnega gospodarskega življenja kljub trditvam raznih politikov, ki bi radi videli središče vsega le v Beogradu"... Prav je, da vsakdo, ki se zanima za slovenske narodnostne, politične in gospodarske probleme, vzame to brošuro v roke. Naroča se pri Slovenian Research Center, P.O. Box 843, Columbus, Ohio. Cena \$1.50.

Prve redovne obljube je položila 9. junija sestra Francis of the Five wounds (bivša Martina Pecharich); v samostanu karmeličank v Terre Haute, Ind. Bog ji daj vstrajnost!

Deklico so dobili pred kratkem pri našem prijatelju g. Metodu Žerdin na 22 Pl. Delala bo družbo starejši sestrici. Naše čestitke srečnim starišem!

MINISTRSKI PREDSEDNIKI ČASTNI DOKTORJI — Katoliška St. Dunstan's University v Charlottetownu, Prince Edward Island, je trenutno še edina ustanova v provinci ki ima pravico podeljevati akademske naslove. Poleg nje obstoja še Prince of Wales College, ki mu pa se ni uspelo pridobiti si to pravico. Za stoletnico začetka razgovorov, iz katerih se je končno razvila Kanada kot samostojna politična enota, ki so se jih udeležili zastojniki iz Nove Škotske, New Brunswicka, Prince Edward Islanda, Quebeca in Ontarija, in so se začeli v Charlottetownu, bo podelila univerza častne doktorate koncem junija t.l. ministrskim predsednikom teh provinc in še predsedniku province New Foundland, ki je zadnja postala član Kanade.

BRAZILIJAZ — Smrt zavednega slovenskega rojaka. Iz Campinas v Braziliji smo prejeli pismo v katerem nam gospa Ivanka Regali sporoča, da je 18. maja umrl njen mož Ivan Regali. Pokojnika sem spoznal v Spitalu. Bil je mož značaj. Njegova užaloščena žena piše med drugim: "Bil je dobro pripravljen na smrt vne čas svoje bolezni. Zadnje dneve življenja vam je hotel še pisati in se vam zahvaliti za pošiljanje "Slovenske Države", pa je prehitro omagal. Zelo visoko je cenil Vas in članke v SD. Bil je vedno na strani slovenskega državnega gibanja in je stalno zagovarjal pravice Slovence. Kdorkoli ga je vprašal tu v Braziliji kateri narodnosti pripada, je ponosno povedal, da je Slovenec in ni bilo konca pripovedovanja o lepi in trpeči Sloveniji. Vedno je upal, da bo pokopan v slovenski zemlji, a Bog je odločil drugače. Rojen je bil v Smartnem pri Litiji 11. aprila 1896, dne 13. maja t.l. je bilo 36 let, kar je bil poročen z gospo Ivanko. V Braziliji zapuščal tri sinove: Janika, Franca in Valerijana, vsi so poročni, doma pa brata Feliksa in sestri Francko. Naj počiva v miru!". Pokojnik je bil med onimi, ki je takoj z vsi družino podpisal leta 1950 "Slovensko Izjavo". Ženi in sinovom naše iskreno sožalje!

Poroke. Poročil se je v Sao Paulo, naš prijatelj g. Vinko Mirt. Iskrene čestitke z željo za božji blagoslov!

KULTURNE NAGRADE V TRSTU — Koncem maja je posebna komisija pod predstvom prof. dr. Martina Jevnikarja objavila imeno zmagovalcev v natečaju, ki je bil razpisal letos 25. januarja za izvorna slovenska radijska dramska dela. Prvo nagrado 200.000 lir je dobila radijska drama "Zadeva je končana", ki jo je napisal Franc Jeza, drugo nagrado 150.000 lir je dobila radijska drama "Voda sprave" Alojzija Rebutle, tretje 100.000 lir pa radijska igra "Miramariski vodnjak želja". Jožka Lukeža. Za izvedbo so priporočili še "Caro-

Naslov:
ANTONY AMBROZIČ
Barrister, Notary Public
714 College St., Toronto, Ont.
Telefon: LE 1-0715

POZOR ROJAKI! Sprejem na letališču ali železnici, ogled Rima, prenočišče, domača hrana itd. vse te skrbi bodo odveč, če se boste obrnili na:
VINKO A. LEVSTIK
Director in lastnik
Hotel 'BLED' in **Hotel-Penzijon 'DANILA'**
Via S. Croce in Gesuralemme 40, Via L. Luzzatti 31
Roma, Tel. 777-102, Roma, Tel. 750-587
Izrežite in shranite! Pišite mi za cene in prospekte!

OBRNITE SE Z ZAUPANJEM V VSEH NEPREMISICNISKIH, DRUZINSKIH IN PRAVNIH ZADEVAH NA:
CARL VIPAVEC
SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR
278 Bathurst St., Room 4, Toronto, Ont. — EMpire 4-4004

NAVAL NA COADY INTERNATIONAL INSTITUTE

Za letošnji počitniki tečaj gospodarstva samopomoči, znane pod imenom "the Antigonish way", je bilo toliko prijavljenec, da so jih morali nekaj odkloniti. Kljub temu bo na tečaju nad 100 udeležencev, kar poseka vse prejšnje rekorde. Poleg tega bo v Antigonishu to poletje še več drugih skupin za krajšo dobo. Ena teh skupin bodo duhovniki iz Srednje Amerike, ki so končali svoje študije v Rimu in se vračajo domov. V Antigonishu bodo ostali dva tedna.

NOVI MONSIGNORJI — Po zaključku letnih duhovnih vaj za duhovnike antigoniske škofije je oznanil prevz. William E. Power, tukajšnji škof, da je imenoval papež Pavel VI. za hišne prelate vse tri podpredsednike univerze: Cyrila H. Bauerja, J.N. MacNeila in F.J. Smytha.

PROFESORJI V ŠOLSKIH KLOPEH — Univerza sv. Frančiška Ksaverija v Antigonishu je pred kratkim instalirala "elektronske možgane"—IBM Computer 1620. Služil bo predvsem prizodolovnim in družboslovnim znanostim. Sredi junija se je udeležilo posebnega tečaja, kako porablja ti te "možgane" in kako jim pripraviti hrano, da jo morejo prežvečiti, okrog 30 profesorjev, ki bodo mogli prenesti nekaj mehničnega dela in kalkulacij na te elektronske možgane.

Prijatelj pok. dr. Kuharja v Kanadi

SENATOR FRANK J. LAUSCHE KRITIZIRA RAVNANJE S KOMUNISTI

OHijski senator slovenskega rodu Frank J. Lausche je izrazil svojo kritiko State Departmenta v nedavnem članku v The Reader's Digest. V članku sicer hvali tajnika Deana Ruska, toda je mnenja, da ministrstvo samo ni dozorelo časom, v katerih živimo in je zlasti slepo za komunistično nevarnost in spletkarjenje v svetu.

VARNE AVTOMOBILE JE MOŽNO GRADITI

Avtomobilska trdka General Motors, ki proizvaja nad polovico avtov v ZDA, je prepustila hitrostne tekme Fordu in Chryslerju. (Letošnji poskus Forda osvojitji si hitrostni rekord v Indianapolis je zopet stal dve smrtni žrtvi.) Za Liberty Mutual Insurance Company je General Motors predelal nekaj 1960 modelov Chevroleta, ki imajo posebno ime: "Survival Cars" (življenja varni avtomobili), ti imajo nekatere posebnosti, ki jih navadno ni v rednih avtih—posebno naslonjalo za roko vozača, ovalne sedeže z naslonjalom za glavo, vernostne pasove, avtomatične naprave za gašenje ognja, itd. trokrovnjaki so mnenja, da bi osebe v tamo opemlejši nem avtomobilu ostale žive v še tako hudi avtomobilski nesreči. Kot v mnogih drugih primerih ne gre za pomanjkanje znanja, ampak volje ukreniti nekaj uspešnega proti številnim smrtnim nesrečam, ki še stalno izvedbo so priporočili še "Caro-

DARILNI PAKETI POPOLNOMA PROSTI CARINE, ki se po novi carinski odredbi lahko pošiljajo neomejeno. Pošiljam vse tehnične predmete, kot televizije in radijske sprejemnike, hladilnike, dvokolesa, "Singer" šivalne stroje harmonike in ostalo. Zahtevajmo cenike za vse predmete, ki niso v tem oglasu, a so vaši v domovini potrebni.

POOBlašceni URAD za izdelavo in overitev vseh dokumentov. Prevodi in prepisi. Izpolnjevanje davčnih listin ("Income tax").

POROKE PREKO OPOLNOMOČENCEV V JUGOSLAVIJI. Pripeljemo Vaše družine iz Jugoslavije za stalno bivanje, kot tudi na obisk. Kanadski potni list za državljane in nezdravljane.

VOZNE KARTE za vse letalske in ladijske prog. 30% popust za emigrante.

PRODAJA DINARSKIH BANKOVCEV. Denarna nakazila preko Narodne Banke izvršujem v najkrajšem času.

CENTRAL HOMELAND AGENCY

Milan Mike Lendič
471 College St., Toronto 4, Ont. Canada Tel: WA. 1-6016

"Prosimo, hodite po travl" — Je geslo 15 torontskih parkov, ki je v nasprotju z drugimi deželami kjer lepoto trave ni dovoljeno uživati. Comissioner T.W. Thompson stoji popolnoma za tem geslom. Na sliki je skupaj z gđc. M. Vasey. On pravi: "Parki so za razvedrilo ljudi!"

NEKAJ GOSPODARSKIH ŠTEVILK KANADE IN ZDA

V l. 1963 je narasla bratno narodna proizvodnja v Kanadi za 6.6%, toda približno tretjina tega porasta je bila povzročena po višjih cenah. Porast po količini dobrin je bil samo 4.6%, kar pa je kljub temu razveseljiv porast. Povprečna vrednost bruto narodnega dohodka na osebo (izražena v kupni moči dolarja l. 1957) je bila 2.057\$, dočim je bila l. 1954 samo 1.747\$. Brezposelnost se je zmanjšala od viška 7.2% delovne sile l. 1961 na 5.5. Indeks življenjskih stroškov se je dvignil od 116.2 l. 1954 na 133.0 (130.7 leto popreje), ali drugače izraženo, vrednost kanadskega dolarja po njegovi kupni moči je padla od 86.1c (1949 vzeto kot baza 100c) l. 1954 na 75.2 l. 1963.

Primerjava z ZDA kaže (v tekočih dolarjih), da je bila vrednost bruto narodnega dohodka na osebo \$2.276 v Kanadi in 3.090\$ v ZDA. Izdatki za socialno skrbstvo na osebo so znašali v Kanadi (l. 1962) 119.17\$ (kljub temu, da plačuje Kanada družinske doklade, ki jih ZDA ne pozna), ZDA pa \$144.93. L. 1954 je Kanada izdala za socialno skrbstvo še več kot ZDA (80.07\$ proti 78.86), toda že l. 1955 so izdatki ZDA presegli kanadske (80.20\$ za Kanado proti 83.99\$ za ZDA). Toda če upoštevamo delež, ki ga predstavlja taka plačila iz davčnih virov v dohodkih poedincev po odbitju davkov, je mnogo večji odstotek dohodkov Kanadčanov odvisen od teh plačil kot v ZDA. L. 1954 je bil odgovarjajoči % za Kanadčane 9.6, za prebivalce ZDA pa samo 5.8 V l. 1963 je pomen teh dohodkov v obeh državah narasel, toda Kanadčani še vedno vodijo z 12.8% v primeri z 8.6% za ZDA, kar praktično pomeni, da so Kanadčani v večji meri odvisni od države glede svoje življenjske ravni kot pa prebivalci ZDA.

RAZVREDNOTENJE TITOVEGA DINARJA

Koncem maja so se v Beogradu začele širiti govorice, da računa Titov režim z novim znižanjem vrednosti dinarja. Govorilo se je o 50% znižanju. Razmerje do dolarja naj bi bilo 1000 do 1200 prot 1.

Nemir med delavstvom v Sloveniji in na Hrvaškem, je zaradi ogromnega porasta cen življenjskih potrebščin zadnjega pol leta rodil veliko število divjih stvak. Stavke so dokaz globokih in resnih gospodarskih težav v domovini. Obenem pa se že itak slaba plačilna bilanca vedno bolj slabša, k čemur seveda v veliki meri pomaga velika neurejenost v titovskem sistemu zunanje trgovine.

Prijatelj pok. dr. Kuharja v Kanadi

SENATOR FRANK J. LAUSCHE KRITIZIRA RAVNANJE S KOMUNISTI

OHijski senator slovenskega rodu Frank J. Lausche je izrazil svojo kritiko State Departmenta v nedavnem članku v The Reader's Digest. V članku sicer hvali tajnika Deana Ruska, toda je mnenja, da ministrstvo samo ni dozorelo časom, v katerih živimo in je zlasti slepo za komunistično nevarnost in spletkarjenje v svetu.

VARNE AVTOMOBILE JE MOŽNO GRADITI

Avtomobilska trdka General Motors, ki proizvaja nad polovico avtov v ZDA, je prepustila hitrostne tekme Fordu in Chryslerju. (Letošnji poskus Forda osvojitji si hitrostni rekord v Indianapolis je zopet stal dve smrtni žrtvi.) Za Liberty Mutual Insurance Company je General Motors predelal nekaj 1960 modelov Chevroleta, ki imajo posebno ime: "Survival Cars" (življenja varni avtomobili), ti imajo nekatere posebnosti, ki jih navadno ni v rednih avtih—posebno naslonjalo za roko vozača, ovalne sedeže z naslonjalom za glavo, vernostne pasove, avtomatične naprave za gašenje ognja, itd. trokrovnjaki so mnenja, da bi osebe v tamo opemlejši nem avtomobilu ostale žive v še tako hudi avtomobilski nesreči. Kot v mnogih drugih primerih ne gre za pomanjkanje znanja, ampak volje ukreniti nekaj uspešnega proti številnim smrtnim nesrečam, ki še stalno izvedbo so priporočili še "Caro-

BILJA ZA ZAKON O DRŽAVLJANSKIH PRAVICAH

Med tem ko so senatorji razpravljali — in nekateri, med njimi verjetni republikanski kandidat za predsednika senator Goldwater—skušali onemogočiti sprejetje zakona — Civil Rights Bill — so katoliški, protestantski in čidovski bogoslovci imeli nepretrgano biljo nasproti Lincolnovega spomenika, dokler zakon ni bil sprejet v senatu in ga je predsednik Johnson podpisal. Med biljo so doživeli vse mogoče reakcije prebivalstva — zasmehovanje, zmerjanje, pa tudi pohvalo in podporo. Biljo so sestavljali po trije bogoslovci, ki so stali po tri ure molče ob razpetem narisu. Bogoslovci so bili iz najrazličnejših predelov ZDA.

DVORANA SLAVE INDUSTRIJSKIH ODNOSOV

Delovno ministrstvo v ZDA, je ustanovilo Dvorano slave. Z njo nameravajo izkazati priznanje podjetnikom in delavcem, katerih odnosi niso bili za dolgo skaljeni s stavko. Prvo spominško ploščo je dobila tekstilna tovarna Hart, Schaffner & Marx, v kateri zastopa delavce the Amalgamated Clothing Workers Union. V podjetju ni bilo stavke zadnjih 50 let.

JUGOSLOVANI SO OBRZDALI ŠE DVA PISATELJA

Ukinitev literarne revije je četrti tak incident v enem letu

New Work Times-u poslal posebni dopisnik David Binder. (Prevod članka v New York Times-u, 14. junija 1964, str. 32).

Beograd, Jugoslavija, 12. junija. — Četrtič v teku dobrega leta je jugoslovanska komunistična vlada okrnila svobodo izražanja. Najnovejši tozadevni incident, o katerem poročajo iz slovenskega republiškega glavnega mesta Ljubljane, se je pripetil 19. maja, ko je bila ukinjena smela kulturno-politična revija "Perspektive" in sta bila aretirana dva literata, ki sta pri njej sodelovala.

"Perspektive" so objavile nekaj člankov, ki so napadali in kritizirali razne osnovne karakteristike jugoslovanskih komunističnih načel in ustanov, med njimi delavsko samoupravo, socializirano kmetijstvo, partijsko birokracijo in previsoke upravniške plače.

Stane Kavčič, predsednik Ideološke Komisije Slovenske Komunistične Partije, se je preteklo zimo večkrat sestal z uredniki "Perspektiv" in jih je skušal pripraviti do tega, da bi prenehali s svojim drznim kritiziranjem, a zaman.

Danes smo izvedeli, da je 57 slovenskih literatov iz kroga nekoliko bolj konzervativne ljubljanske revije "Naša sodobnost" podpisalo izjavo, v kateri protestirajo proti ukinitvi "Perspektiv".

Okrnjevanje kulturne dejavnosti se je pričelo aprila 1963, ko je skoro neopazno prenehal izhajati skromen beograjski štirinajstnevnik "Danas", navidez zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Prevladuje pa na splošno mnenje, da je bil glavni razlog tega, da je "Danas" propadel, svobodnjaški in kritični ton številnih člankov, ki so bili v njem približni v teku dveh let izhajanja. Kljub temu pa režim ni nadlegoval nobenega od "Danas"-ovih sodelavcev.

Drugi tak slučaj se je pripetil lanskega julija, ko je okrajni javni tožilec za Sarajevo izpovedal sodni odlok, na podlagi katerega je bilo prepovedano predvajanje spornega novega filma "Mesto". Ko se je neki mladi dramatik kritično izrazil o dejanju javnega tožilca, ga je leta tožil za javno obrekovanje. Proces je še v poteku.

Tretji slučaj se je tiskal romana "Cangi" ki ga je napisal mladi hrvaški avtor Alojz Majetič. Roman je izšel v 10.000 izvodih v zalozbi neke novosadske knjigarnice. Razpečevanje te zgodbe o mladinski brigadi, ki gradi cesto v Jugoslaviji, je bilo prepovedano s sodnim odlokom z dne 17. decembra iz razloga, da je zgodba "pornografska" in "lažno prikazovanje mladine". Prošnji nekaj literarnih veljakov, naj se uvede preiskava, pri kateri naj izvedenci podajo svoja mnenja, je bilo sicer ugodeno, vendarle pa se vse do danese niti datum za začetek te preiskave ni bil določen.

Kot izgleda, je slovenski slučaj po dolgem času prvi, v katerem je umetnik, poleg tega da je bil prepovedan obtok njegove umetniške stvaritve, bil tudi kaznovan. Čeprav je tukaj na razpolago le malo podrobnejših podatkov, izgleda, da se je nekaj članov uredniškega odbora "Perspektiv" uprlo ukinitvi revije in je pripravilo naslednjo številko v razmnoženi izdaji.

Eden od prispevkov je bila pesem Tomaža Salamuna "Duma 1964". Njehni dvajset vrstic rolni proti "ukročenim intelektualcem", "rektorjem", ideologom", "doktorjem" in "presihajočim lirikom".

Slovenski novinar Milan Segar je napadel Salamuna dne 17. maja v "Delu", glasilo Komunistične Partije; pet dni pozneje pa sta bila Salamun in njegov sodelavec Jože Pučnik aretirana in obdolžena kot zločinca. Pesnik sam je bil izpuščen 28. maja, dasi mu še vedno preti kazni, Pučnik pa, ki je pred časom odslužil del sedemletne zaporne kazni zaradi sovražne propagande, je še vedno v ječi.

Pred dvema tednoma je "Delo" v uredniškem članku napadlo

to dvojico in označilo razmnoženo pesem kot "huliganski napad na celotno našo družbeno ureditev".

Polega tega, da je 57 literatov podpisalo obrambno izjavo v prid urednikoma "Perspektiv", je tudi v "Delu" bilo priobčeno pismo v Salamunovo obrambo. V njem Dane Zajc prosi za strpnost z besedami: "Ne morem verjeti, je slovenstvo zašlo tako daleč, da bi ne moglo prenesti okoli dvajset verzov mladega pesnika". Dodal je: "Tudi neolikanci imajo svoj prav".

Ljubljanska afera je, kot izgleda, vzbudila silno zgražanje tudi med beograjskimi literati, ki se jim upira ta novi dokaz "upravnih ukrepov" Komunistične Partije v kulturnem področju. Izraz "upravni ukrepi" je evfemizem za "stalinsko ravnanje".

ZENA V SVETU, KI SE SPREMINJA

Mednarodni urad dela je predil junija v ženevi posebno konferenco, ki je proučevala vlogo žene v današnjem svetu hitrih sprememb. Za konferenco je MUD pripravil posebno poročilo v dveh delih. Prvi obravnava zaposlitev žensk na splošno, drugi pa zaposlitev mater.

Iz poročila povzemamo nekaj podatkov in opazovanj. Na svetu kot enoti je gospodarsko zaposlenih 27% vseh žensk. Delovna sila je sestavljena eno tretjino iz žensk in dve tretjini iz moških. Razmerja so seveda različna v različnih pokrajinah.

Mednarodni Urad Dela je bil od vsega začetka zapleten v vprašanja ženske zaposlitve. Sprva si je predvsem prizadeval, da so se zakonile določbe, ki naj preprečijo zlorabo ženske delovne sile ter določbe, ki upoštevajo žensko zdravje ter materinstvo. Pozneje je bilo delo MUD usmerjeno v približevanje enakih možnosti za zaposlitev žensk. Postavil je načelo, da spol ne sme biti razlog za različno ravnanje v učenju, zaposlitvi, napredovanju in v drugih pogledih, ki so zvezani z zaposlitvijo (enaka mezd za enako delo, itd.).

Današnji gospodarski razvoj daje ženam mnogo več možnosti zaposlitve kot nekoč. V nekaterih sistemih kot v komunizmu izenačenje spolov ni vedno izvedeno v korist ženc. Najvišji SSSR in njenih satelitih, najnižji odstotek zaposlenih žen je v, pa v Latinski Ameriki. Kljub znatnemu izboljšanju kaže pregled MUD, da je še mnogo primerov, kjer so ženske zaposlitvene glede plačila, možnosti napredovanja in ponekod tudi izobrazbe.

Posebna značilnost sodobnosti je tudi, da je močno naraslo število poročenih žensk, ki so zaposlene bodisi cel dan ali pa samo krajšo dobo. V nekaterih deželah je nad polovico zaposlenih žen poročenih in znatno število ima otroke, ki še ne obiskujejo šole. To predstavlja po navadi probleme v zvezi z družinskim življenjem in zborovalci si bodo prizadevali sestaviti predloge, ki naj bi olajšali te težave. Upajo, da bodo nekatera priporočila dosegla počasi stopnjo mednarodne konvencije in bodo postala tako obvezna v vseh državah, ki so članice MUD.

mir. Molitev ne nadomesti delovanja bodo na jezuitski Georgetown University.

Naslov kardinala protektorja odpravljen

V bolj nemirnih dneh Cerkve, ko sta bili svetna in cerkvena oblast bolj tesnih zvezah so cutilni redovi potrebo po posebnih zaščitnikih v Vatikanu. To vlogo so opravljali kardinali protektorji (kljub temu pa je papež Klement XIV prepovedal jezuite 1. 1773 ne zato, ker je verjel v obtožbe proti njim ampak ker "Cerkev ne bi mogla uživati resnični in trajni mir dokler družba obstaja"). V moderni dobi je bila ta vloga le formalnega značaja. Sedaj pa je papež Pavel VI. odločil, da se ta ustanova odpravi.

PAX ROMANA ZBORUJE V WASHINGTONU

Mednarodne zborovanje katoliških študentov IMCS (Pax Romana) bo letos koncem julija v Washingtonu. Predmet razprav

bo krščanstvo v prehodu". Zborovanja bodo na jezuitski Georgetown University.

KOMUNIST KATOLIČANOM

Eden francoskih komunističnih voditeljev M. Vernet je zapisal v Masses Ouvrieres (Paris, No. 204, februar 1964) nekaj misli za katoličane. Kot komunist smatra Cerkev za konservativno silo, ki uči množice narnosti v obliki ustaljenih navad. Vernike uči potrepljivosti, odpoved, ljubezen in spoštovanje obstoječega reda, skratka pasivnost. Kot komunist odklanja katoliške šole, stranke, delavske organizacije in zasebno lastnino, priznava pa krščanske vrednote kot sočutje z reveži, smisel za občestvenost in povdarek na upanju in prizadevanje izboljšati svet. "Komunistični realizem bo morda služil krščanske ljubezni na ta način, da ji predoči njeno odgovornost in jo osvobodi nevarnosti, da bi ostala pri praznih frazah, abstrakcijah ali zgolj izjavi dobrih namenov. Moliti za miz je dobro, toda boljše je delati za

družine, ki ga je mobilizirala Kanadska konferenca o družini". Predsednik začasnega odbora je anglikanski škof Reed iz Ottawa.

KANADSKA KONFERENCA O DRUŽINI

Na pobudo in pod pokroviteljstvom zastopnika kraljice v Kanadi guvernerja Vanierja in njegove žene je zborovalo v začetku junija v Ottawi okrog 350 povabljenih oseb, ki so bodisi poklicno bodisi po osebnem prizadevanju zapletene v družinske probleme. Med udeleženci so bili znanstveniki in bogoslovci, duhovščina in laiki, francosko in angleško govoreči, verni in neverni. Poleg predavanj je bilo težišče v diskusijskih skupinah (20), kjer je imel vsakdo priliko izraziti svoje stališče in mnenje. Kot glavni zaključek zborovanja je bil sklep, da se ustanovi stalna ustanova THE VANIER INSTITUTE OF THE FAMILY, čigar naloga bo "ohranjati in razvijati s pozitivnimi in stalnimi dejanji zanimanje za življenje

veče hiše in podobno. Toda 1. 1957 so začela rojstva zopet upadati. Statistike, ki kažejo število rojstev na 1000 žena v rodni letih (15-44), izpričujejo znaten padec:

1957	122.7
1958	120.1
1959	120.2
1960	119.3
1961	118.3
1962	113.3
1963	109.5
1964 (marec)	107.4

Kot je razvidno iz teh podatkov, je padec rojstev od 1. 1961 naprej zelo pospešen.

ODLIKOVANJE CASNIKARJA

Na letnem zborovanju Catholic Press Association so podelili najvišjo nagrado irskemu duhovniku iz Dublina, preč. Patricku O'Connorju, ki je dopisnik N.C.W.C. za Daljni Vzhod. Njegova gova poročila o razmerah v svetovni vojni dolgo časa na South Vietnamu so bila zelo razmišljiva kot pred letna od poročil ostalih poročevalcev. Začeli so napovedovati, valcev — ko pa se je prah polegla bo to spremenilo sestavo družine v ZDA, ki bo potrebovala najbližja resnici.

800 LETNICA KATEDRALE NOTRE DAME

V Parizu so slovesno praznovali osemstoletnico gotске katedrale Notre Dame. Istočasno so bile slovesnosti tudi v Rimu v francoski cerkvi sv. Ludvika, ki se jih je udeležil papež Pavel VI. Njegov govor v francosčini so prenašali v Pariz, tako da so ga slišali tudi vsi, ki so bili v katedrali.

Letni porast kreditnih zvez prvič dosegel milijardo dolarjev

Po zbranih poročilih kreditnih zvez po svetu (rajfajzovke niso vključene) se je 1. 1963 prvič primerilo, da so novi prihranki kreditnih zvez v Ecuadorju in Panami kot članici mednarodne organizacije kreditnih zvez CUNA, ki obsega sedaj 72 držav in provincialnih lig.

ONTARIO

NOVE CENE BOLNIŠKEGA ZAVAROVANJA

Več ljudi v Ontariju sprejema boljše in dražje bolniško postrežbo kot kedaj koli preje.

56.000 bolnikov povprečno na dan — dovolj, da bi napolnili celo mesto — so v bolniški oskrbi najrazličnejših vrst v Ontariju. Ti bolniki sprejemajo najboljše oskrbo, ki ni bila nikoli na taki višini v zgodovini pokrajine. Nadalje ni cena potrebne zdravniško - bolniške oskrbe več problem za preko 98% vseh ontarijskih prebivalcev, ki imajo po vladi upravljano bolniško zavarovanje . . . zavarovanje, ki je odpralivoskrbi v Ontarijo za bolniške izdatke.

BOLJŠA POSTREŽBA — VIŠJI STROŠKI

Ze mnogo let so se stroški za bolniško oskrbo stalno dvigali, ne samo v Ontariju, ampak tudi v ostalih predelih Kanade in drugih državah. Čeprav so stroški visoki, so napredne znanstvene uslužnosti in posebne smožnosti, ki so na razpolago v bolnišnicah prepotrebne za zdravljenje bolnih. Vrednost potrebne bolniške oskrbe ne more biti zrtovovana. Ze od 1959. leta so se povprečni stroški "Commissiona" za en dan bolnikovih uslužnosti dvignili za povprečno 50%.

ZAKAJ SE STROŠKI DVIGAJO

CENE SO ZRASLE
Bolnišnice kot vse drugo, plačujejo več za potrebo in plače, hrano, zdravila, aparate, oskrbo in uslužnosti. Približno 70c od vsakega enega dolarja bolniških stroškov se uporabijo za plače bolniških uslužbencev. Bolnišnice imajo danes več in boljše plačane uslužbence ki stržejo številnejšim bolnikom ter dajejo potrebne uslužnosti 24 ur na dan.

BOLNIŠNICE SO BOLJ UPORABLJANE
Vedno večja je zahteva po uporabi bolnišnic, ker je medicinska znanost uvedla mnoga nova in draga zdravila, ki zahtevajo uslužnosti bolnišnic. Ti načini zdravljenja zahtevajo večje število usposobljenih nameščencev, več prostorov, zdravil in drugih dragih dodatkov. Ker ni več denarnih omejitev za potrebno nego, se

mnogi ljudje odločijo za postrežbo, ki je potrebna, brez da bi se bali velikih stroškov. Prav tako je povečano število starejših državljanov, od katerih mnogi potrebujejo daljše zdravljenje v bolnišnicah.

VEČ POSTELJ NA RAZPOLAGO

V 1947 letu je imel Ontarijo na razpolago za aktivno zdravljenje, za kronične bolezni in rekonvalescente 17.473 postelji; v 1958. smo imeli 31.000 postelji, danes imamo na razpolago preko 40.000 takih postelji za zavarovane osebe in za 1970. upamo, da jih bo že 47.000. Več postelji pomeni več bolnikov in višje stroške. Poleg tega imajo zavarovani bolniki pravico do postrežbe brez plačila v pokrajinskih umobolnicah (23.000 postelji) in TB sanatorijih (1825 postelji).

DODATNE USLUŽNOSTI ZA BOLNIKE IZVEN BOLNIŠNIC

- S prvimi julijem 1964. bodo naslednje uslužnosti pridejane za zdravljenje izven bolnišnic:
- 1) Bolniški obiski za zaključek zdravljenja zlomov ki se običajno zdravijo izven bolnišnic. Popreje je bila ta možnost dana za zdravljenje kostnega zloma izven bolnišnic samo v času 24. ur po nesreči.
 - 2) Radio terapija bolniških uslužnosti za zdravljenje raku v klinikah "Ontario Cancer Foundation" in v bolnišnicah ki jih odobri "Comission" za take uslužnosti.
 - 3) Če je predpisano po zdravniku kot zdravniška nužnost zdravljenje v bolnišnicah ki jih odobri commission:
 - a) Uporaba physiotherapije in poklicne terapije kjer so te uslužnosti na razpolago. Pomni: Na programu je tudi odobritev drugih physiotherapističnih možnosti v bližnji bodočnosti. Tozadevno sporočilo bo napravljeno.
 - b) Govorno zdravljenje kjer je možno in dano po kvalificiranem terapeutu za zdravljenje organskih bolezni in poškodb.

Pomni: Zgornja zgoščena informacija je samo za vašo lažje razumevanje. Za podrobne informacije si oglejte pravila pokrajinskih in zveznih zakonov ki upravljajo te reči.

NOVA VPLAČILA (Standard Ward care)

Vseld stalnega naraščanja stroškov je provincialna vlada razglasila zvišanje cen premij za ontarijsko bolniško zavarovanje z regularnimi predplačili, ki vam dajo možnost uporabe uslužnosti že oktobra 1964. V letih 1961, 1962 in 1963 je pokrajinska vlada prepričala s svojo finančno pomočjo povišanje zavarovanj. V teh letih je vlada dopala \$125.8 milijonov iz svojih glavnih dohodkov. Prav tako je vplačala dodatno \$157.8 milijonov za zdravljenje bolnikov v umobolnicah in TBC sanatorijih. Tudi z višjimi premijami bo pokrajinska vlada se vedno morala doplačati za ceno bolniškega zavarovanja, prav tako kot bo zvezna vlada doplačala za pian v času dvigovanja cen (cena tega zavarovanje ne vključuje vladnih odobritev fondov za pomoč občinam pri gradnji njihovih bolnišnic).

Samci (brez družin)	\$3.25 na mesec
Družine (eden ali več članov)	\$6.50 na mesec

ONTARIO HOSPITAL SERVICES COMMISSION

2195 YONGE STREET, TORONTO 7, ONTARIO